

Styrelsesvedtægt for Folkeskolen i Københavns Kommune med bilag

Vedtaget af Borgerrepræsentationen
den 30. maj 2002

Sidst revideret oktober 2003
Udgivet af Uddannelses- og Ungdomsforvaltningen
Grafisk formgivning: Uddannelses- og Ungdomsforvaltningen

Indholdsfortegnelse

Styrelsesvedtægten for Folkeskolen i Københavns Kommune	3
Bemærkninger til Styrelsesvedtægten for Folkeskolen i Københavns Kommune	10
<i>Bilag I:</i> Målsætningen for undervisningen i de københavnske folkeskoler	17
<i>Bilag II:</i> Undervisning af tosprogede elever i folkeskolen	25
<i>Bilag III:</i> Skolestrukturen	30
<i>Bilag IV:</i> Undervisningens organisering	36
<i>Bilag V:</i> Undervisning på hospital	42
<i>Bilag VI:</i> Støtteforanstaltninger, specialpædagogisk bistand og specialundervisning	43
<i>Bilag VII:</i> Københavns Kommunes Fritidsordning (KKFO)	60

Styrelsesvedtægt for Folkeskolen i Københavns Kommune

I henhold til lov om folkeskolen, jf. seneste lovebekendtgørelse nr. 870 af 21. oktober 2003 § 41 fastsættes følgende vedtægt for styrelsen af folkeskolen i Københavns Kommune.

§ 1 Borgerrepræsentationen

Stk. 1. Borgerrepræsentationen træffer bestemmelse i alle sager vedrørende Uddannelses- og Ungdomsudvalgets bevillinger. Borgerrepræsentationen fastsætter de økonomiske rammer for de enkelte skoler.

Stk. 2. Borgerrepræsentationen træffer beslutning vedrørende mål og rammer for skolerens virksomhed, folkeskolernes struktur, antallet af skoler, skoledistrikter samt antallet af klassetrin på hver skole. Herudover fastlægger Borgerrepræsentationen de overordnede rammer og principper for støtteforanstaltninger, specialpædagogisk bistand og specialundervisning, undervisning på hospitaler og udviklingsplan for undervisning af tosprogede elever.

Stk. 3. Borgerrepræsentationen træffer tillige beslutning om antallet af skoledage samt rammer for klassedannelsen, elevernes undervisningstid og skoledagens længde.

Stk. 4. Borgerrepræsentationen træffer beslutning om mål og rammer for Københavns Kommunes Fritidsordning (KKFO). KKFO'en oprettes i henhold til folkeskolelovens § 3 stk. 4.

Stk. 5. Ændringer i bilag VII om KKFO skal godkendes af Borgerrepræsentationen.

§ 2 Uddannelses- og Ungdomsudvalget

Stk. 1. Uddannelses- og Ungdomsudvalget træffer afgørelse i alle sager, der i henhold til folkeskoleloven er henlagt til Borgerrepræsentationen og som ikke er omfattet af nærværende vedtægts § 1.

Stk. 2. Forinden Uddannelses- og Ungdomsudvalget træffer afgørelse i sager vedrørende godkendelse af læseplaner og beskrivelser, det maksimale antal klasser på de enkelte skoler samt generelle retningslinier for skolernes virksomhed, herunder KKFO efter folkeskolelovens § 3, stk. 4, skal der så vidt muligt foreligge en udtalelse fra det i § 3 nævnte Fællesråd for Folkeskolen.

§ 3 Fællesrådet for Folkeskolen

Stk. 1. Der oprettes et Fællesråd for Folkeskolen med rådgivende kompetence.

Stk. 2. Fællesrådet skal udtale sig i alle sager, der forelægges det af Borgerrepræsentationen eller Uddannelses- og Ungdomsudvalget. Fællesrådet kan af egen drift udtale sig om forhold af betydning for folkeskolen.

Stk. 3. Fællesrådet består af:

- Formanden (borgmesteren) for Uddannelses- og Ungdomsudvalget
- 4 medlemmer af Uddannelses- og Ungdomsudvalget, valgt af Borgerrepræsentationen
- 4 medlemmer valgt af og blandt skolebestyrelsernes forældrevalgte medlemmer
- 2 medarbejderrepræsentanter, hvoraf 1 medlem vælges af og blandt skolebestyrelsernes medarbejderrepræsentanter og 1 medlem vælges af og blandt det teknisk administrative personale på skolerne
- 4 medlemmer valgt af og blandt skolebestyrelsernes elevvalgte medlemmer
- 2 medlemmer valgt af og blandt medlemmerne af Det Fælles Pædagogiske Råd, hvoraf et medlem skal repræsentere skolernes ledelse

Der vælges stedfortrædere for medlemmerne af Fællesrådet.

Ved behandling af sager om specialundervisning indkalder rådet en fast observatør for forældre til børn i specialskoler/specialklasserækker.

Stk. 4. Uddannelses- og Ungdomsforvaltningen fastsætter regler for valget af forældrerepræsentanter, medarbejderrepræsentanter og elevrepræsentanter i Fællesrådet.

Stk. 5. Fællesrådet fastsætter selv sin forretningsorden.

Stk. 6. Valgperioden er 4 år for de medlemmer, der er valgt af Borgerrepræsentationen, for de medlemmer der er valgt af forældrene til skolebestyrelserne og for de medlemmer, der er udpeget af Det Fælles Pædagogiske Råd. Valgperioden for de andre medlemmer er 1 år. Fællesrådets medlemmer fungerer indtil udgangen af den måned, hvor nyvalg finder sted. De medlemmer, der er valgt af Borgerrepræsentationen, har valgperiode sammen med Borgerrepræsentationen.

Stk. 7. Uddannelses- og Ungdomsforvaltningen varetager forretningsførerfunktionen for Fællesrådet og deltager derfor i møderne.

§ 4 Det Fælles Pædagogiske Råd for Folkeskolen

Stk. 1. Der oprettes et Fælles Pædagogisk Råd for Folkeskolen med rådgivende kompetence.

Stk. 2. Det Fælles Pædagogiske Råd skal udtale sig i alle sager, som forelægges det af Borgerrepræsentationen, Uddannelses- og Ungdomsudvalget, Uddannelses- og Ungdomsforvaltningen og Fællesrådet for Folkeskolen. Rådet kan af egen drift udtale sig om forhold af betydning for folkeskolen.

Stk. 3. Det Fælles Pædagogiske Råd består af 13 medlemmer:

- 4 medlemmer valgt af og blandt skolernes ledelse
- 4 medlemmer valgt af og blandt de lærere, der er medlemmer af skolebestyrelserne
- 5 medlemmer valgt af og blandt samtlige lærere

Derudover deltager 1 leder og 1 medarbejder fra KKFO'erne, når rådet behandler sager af betydning for KKFO'erne.

Stk. 4. Valgperioden er 4 år. Uddannelses- og Ungdomsforvaltningen fastsætter regler for valget af medlemmer. Det Fælles Pædagogiske Råds medlemmer fungerer indtil udgangen af den måned, hvor nyvalg har fundet sted.

Stk. 5. Det Fælles Pædagogiske Råd vælger selv sin formand og fastsætter selv sin forretningsorden.

§ 5 Skolebestyrelsen

Stk. 1. Ved hver folkeskole oprettes en skolebestyrelse bestående af:

- 7 forældrerepræsentanter
- 2 repræsentanter for skolens ansatte medarbejdere
- 2 repræsentanter for eleverne

Borgerrepræsentationen kan for specialskoler fravige ovenstående antal af repræsentanter.

På skoler med specialklasserækker skal mindst en af forældrerepræsentanterne repræsentere specialklasserækkernes forældre. Skolens ledelse deltager i bestyrelsens møder uden stemmeret og varetager sekretærfunktionen.

Forsøgsordning

Undervisningsministeriet har i en forsøgsperiode fra 1. august 2001 - 31. juli 2003, og yderligere i en periode fra 1. august 2003 til næste ordinære skolebestyrelsesvalg i 2006, godkendt følgende sammensætning af skolebestyrelsen ved Heimdalsgades Overbygningsskole (HGO):

- 4 forældrerepræsentanter
- 2 repræsentanter for skolens ansatte medarbejdere
- 5 repræsentanter for eleverne.

Stk. 2. Alle medlemmerne har stemmeret. Elevrepræsentanterne må ikke overvære behandlingen af sager vedrørende enkeltpersoner og har ikke stemmeret i disse sager.

Stk. 3. Skolebestyrelsen vælger selv sin formand blandt de forældrevalgte medlemmer.

Stk. 4. Valg af forældrerepræsentanter til skolebestyrelsen finder sted i henhold til de bekendtgørelser, der udstedes af Undervisningsministeren.

Stk. 5. Ved valg af forældrerepræsentanter til skolebestyrelserne på visse specialskoler kan stemmeafgivning ske ved indsendelse af stemmeseddel.

Stk. 6. Medarbejderrepræsentanterne vælges for et skoleår af gangen. Skolens leder indkalder samtlige medarbejdere, der gør tjeneste ved skolen, til en fælles valghandling, hvor hver medarbejder har en stemme.

Stk. 7. Elevrepræsentanterne og deres stedfortrædere til skolebestyrelsen vælges for et skoleår ad gangen af elevrådet/elevforsamlingen.

Stk. 8. Skolebestyrelsen afgiver en årlig beretning.

Stk. 9. Skolebestyrelsen afholder et årligt møde for samtlige forældre til børn på skolen. På mødet behandles årsberetningen og skolens virksomhed drøftes. 10 % af forældrene kan forlange, at skolebestyrelsen indkalder til et ekstraordinært møde for samtlige forældre jf. folkeskolelovens § 44.

Stk. 10. Skolebestyrelsen fastsætter selv sin forretningsorden.

§ 6 Skolebestyrelsens opgaver

Stk. 1. Skolebestyrelsen udøver sin virksomhed inden for de mål og rammer, som Borgerrepræsentationen og Uddannelses- og Ungdomsudvalget fastsætter, og fører i øvrigt tilsyn med skolens virksomhed.

Stk. 2. Skolebestyrelsen fastsætter principper for skolens virksomhed:

- Undervisningens organisering, herunder fagenes og elevernes undervisningstid på hvert klassetrin, skoledagens længde, udbud af valgfag, specialundervisning på skolen og elevernes placering i klasser
- Samarbejdet mellem skole og hjem
- Underretning af hjemmene om elevernes udbytte af undervisningen
- Arbejdets fordeling mellem lærerne
- Fællesarrangementer for eleverne i skoletiden, lejrskoleophold, udsendelse i praktik m.v.
- KKFO's virksomhed

Stk. 3. Skolebestyrelsen godkender inden for de økonomiske rammer, der er fastlagt for skolen, skolens budget.

Stk. 4. Skolebestyrelsen godkender undervisningsmidler, fastsætter ordensregler samt træffer afgørelse om ferieplanen.

Stk. 5. Skolebestyrelsen udarbejder forslag om skolens læseplaner og beskrivelser, der godkendes af Uddannelses- og Ungdomsudvalget. Skolebestyrelsen afgiver indstilling om forsøgs- og udviklingsarbejde.

Stk. 6. Skolebestyrelsen har ret til at udtale sig om skolestrukturen, herunder antallet af skoler og hver enkelt skoles omfang med hensyn til klassetrin, specialundervisning og specialpædagogisk bistand, undervisning i fritiden og skolefritidsordning inden Borgerrepræsentationen træffer beslutning herom.

Stk. 7. Skolebestyrelsen afgiver udtalelser om alle spørgsmål, som Borgerrepræsentationen eller Uddannelses- og Ungdomsudvalget forelægger den, og kan i øvrigt afgive udtalelse og stille forslag om alle forhold, der vedrører skolen.

Stk. 8. Skolebestyrelsen afgiver en rådgivende udtalelse til den ansættende myndighed vedrørende ansættelse af skoleinspektør, viceskoleinspektør, administrationsleder, afdelingsledere, KKFO-leder, lærere og børnehaveklasseledere.

Stk. 9. Skolebestyrelsen godkender inden for de fastsatte retningslinier, om voksne skal kunne deltage i folkeskolens undervisning i henhold til folkeskolelovens § 3, stk. 5 og fastsætter principper herfor.

Stk. 10. Skolebestyrelsen godkender inden for de fastsatte retningslinier, om skolens virksomhed skal omfatte aktiviteter i henhold til folkeskolelovens § 3, stk. 6, og fastsætter principper herfor.

Stk. 11. Skolebestyrelsen kan beslutte, at der opkræves kostpenge af forældrene under lejrskoler, ekskursioner og skolerejser, jf. de overordnede rammer fastsat af BR på sit møde den 20. januar 1999.

§ 7 Forældreråd

Stk. 1. Ved hver KKFO oprettes et forældreråd med rådgivende kompetence.

Stk. 2. Forældrerådet skal høres om spørgsmål vedrørende KKFO'ens virksomhed herunder fastsættelse af pædagogiske mål og principper, forældresamarbejde, struktur, lokale-mæssige forhold, budgettet og ansættelse af personale m.v.

Stk. 3. Forældrerådet består af 3 eller 5 medlemmer valgt af og blandt forældre til børn i KKFO'en.

Til at varetage kontakten til skolebestyrelsen kan skolebestyrelsen udpege et forældrevalgt medlem af skolebestyrelsen til at deltage i forældrerådets møde. KKFO-lederen varetager forældrerådets sekretærfunktioner og deltager i forældrerådets møder. Skoleinspektøren kan deltage i forældrerådets møder.

De fastansatte medarbejdere i KKFO'en skal vælge 2 medarbejderrepræsentanter til at deltage i forældrerådets møder.

Der vælges 2 suppleanter for forældrerrepræsentanterne og 1 suppleant for medarbejderrepræsentanterne. En suppleant indtræder i forældrerådet, når et medlem udtræder. Suppleanten indtræder i den rækkefølge, de er valgt, det vil sige i forhold til antal stemmer.

Stk. 4. De forældrevalgte medlemmer vælges på et forældremøde inden udgangen af oktober måned. Forældre med børn i KKFO'en er valgbare og har valget til forældrerådet. Der kan afgives én stemme pr. barn.

KKFO-lederen er ansvarlig for indkaldelse til forældremøde.

Medarbejderrepræsentanterne vælges på et personalemøde inden der afholdes valg af forældrerrepræsentanter. Medarbejdere i KKFO'en er ikke valgbare som forældrerrepræsentanter.

Valgperioden begynder umiddelbart efter valget og løber 2 år indtil nyvalg har fundet sted.

I lige år vælges 2 medlemmer og i ulige år vælges 1 eller 3 medlemmer. Ved gennemførelsen af valghandling skal det fremgå hvilke medlemmer, der er på valg henholdsvis i lige år og i ulige år.

Forældrerrepræsentanterne kan kun være medlem af forældrerådet, så længe de har børn i institutionen.

Medarbejderrepræsentanter kan ikke deltage i forældrerådets møder, når den pågældende har afleveret eller modtaget sin opsigelse.

Stk. 5. Forældrerådet vælger sin formand blandt de forældrevalgte medlemmer og fastsætter selv sin forretningsorden.

§ 8 Skolens leder

Stk. 1. Skolens leder har den administrative og pædagogiske ledelse af skolen og er ansvarlig for skolens virksomhed over for skolebestyrelsen, Borgerrepræsentationen og Uddannelses- og Ungdomsudvalget.

Stk. 2. Skolelederen leder og fordeler arbejdet mellem skolens ansatte samt træffer alle konkrete afgørelser vedrørende skolens elever.

Stk. 3. Skolens leder udarbejder forslag til skolebestyrelsen om skolens læseplaner og beskrivelser, forslag vedrørende principper for skolens virksomhed m.v. og forslag til skolens budget inden for de af Borgerrepræsentationen fastsatte økonomiske rammer.

Stk. 4. Skolens leder udøver sin virksomhed i samarbejde med de ansatte.

§ 9 KKFO-lederen

Stk. 1. Ved hver KKFO ansættes en leder til at varetage den daglige administrative og pædagogiske ledelse med ansvar for skolens leder.

§ 10 Det Pædagogiske Råd

Stk. 1. Ved hver skole oprettes et pædagogisk råd, der består af skolens ledelse, lærere samt medarbejdere i børnehaveklasserne og KKFO'en, der varetager undervisningsopgaver og/eller andre pædagogiske opgaver på skolen.

Stk. 2. Det Pædagogiske Råd er rådgivende for skolens leder. Det skal udtale sig i alle sager, der forelægges det af skolebestyrelsen og skolens leder. Rådet kan af egen drift udtale sig om forhold, der er af betydning for skolen.

Stk. 3. Det Pædagogiske Råd vælger selv sin mødeleder. Valgperioden er et skoleår. Det Pædagogiske Råds møder skal afholdes på et tidspunkt, hvor alle medarbejdergrupper har mulighed for at deltage.

§ 11 Elevråd

Stk. 1. Ved hver skole oprettes et elevråd.

Stk. 2. Elevrådet kan udtale sig over for skolebestyrelsen og skolens leder i alle sager vedrørende skolen, bortset fra sager vedrørende enkeltpersoner.

§ 12 KESO Københavns ElevSikkerhedsOrganisation

Ved hver skole oprettes et elevsikkerhedsudvalg

§ 13 Ikrafttræden

Vedtægten er godkendt af Borgerrepræsentationen den 30. maj 2002 og træder i kraft fra denne dato.

Samtidig ophæves vedtægten af 23. august 2001.

Bemærkninger til styrelsesvedtægten for Folkeskolen i Københavns Kommune

Borgerrepræsentationen

Ad § 1, stk. 1.

Bestemmelsen forudsætter, at Borgerrepræsentationen som hidtil vedtager budgettet for Uddannelses- og Ungdomsforvaltningen og ligeledes meddeler eventuelle tillægs- og anlægsbevillinger i overensstemmelse med den sædvanlige bevillingsprocedure i kommunen.

Folkeskoleloven forudsætter, at de enkelte skolebestyrelser får tildelt rammebevillinger inden for de af Borgerrepræsentationen vedtagne bevillinger til afholdelse af nærmere fastsatte udgiftsområder.

Skolebestyrelsens kompetence fremgår af § 6 og bemærkningerne hertil.

Ad § 1, stk. 2.

Borgerrepræsentationen træffer beslutningerne om de overordnede mål og rammer for skolernes virksomhed, skolestrukturen og rammerne for undervisningens organisering, jf. bilag 1, 2 og 3.

Ved ændringer i skolestrukturen skal skolebestyrelserne på de berørte skoler have lejlighed til at udtale sig, jf. bestemmelsen herom i folkeskolelovens § 40, stk. 2 nr. 3.

Borgerrepræsentationen har kompetencen til at træffe beslutning om skolenedlæggelser efter de regler, der er fastsat herom i folkeskolelovens § 24, stk. 3 og tilhørende bekendtgørelse nr. 615 af 19. juli 1993 om proceduren ved skolenedlæggelser.

Borgerrepræsentationen træffer beslutninger om ændring af distriktsgrænser og skolebiblioteksordningen.

Herudover træffer Borgerrepræsentationen beslutning om de overordnede rammer og principper for støtteforanstaltninger, specialpædagogisk bistand og specialundervisning, undervisningen på hospitaler og udviklingsplanen for undervisningen af to-sprogede elever samt eventuelle ændringer heri, jf. bilag 4, 5 og 6.

Ad § 1, stk. 3.

I henhold til denne bestemmelse træffer Borgerrepræsentationen beslutning om f.eks. indskolingsordninger. Endvidere kan Borgerrepræsentationen træffe bestemmelse om rammer for elevernes undervisningstimal, inden for hvilke det overlades til skolebestyrelserne at fastsætte det nøjagtige timetal på skolen.

Der udarbejdes en vejledende timefordelingsplan, der angiver skolernes dispositionsmuligheder, jf. bilaget til vedtægten.

Uddannelses- og Ungdomsudvalget

Ad § 2, stk. 1

De opgaver, der i henhold til denne bestemmelse er henlagt til Uddannelses- og Ungdomsudvalget, er i det væsentlige følgende:

- Tilsynet med skolernes virksomhed, som er Borgerrepræsentationens overordnede ansvar.
- Tilsynet med opfyldelsen af undervisningspligten.
- Klager over afgørelser, der er truffet af de enkelte skoler, jf. folkeskolelovens regler om klageadgang, § 51.
- Godkendelse af læseplaner og beskrivelser på de enkelte skoler.
- Beslutninger i henhold til folkeskolelovens § 34, stk. 2. om udsættelse af undervisningspligten.
- Beslutninger i henhold til folkeskolelovens § 33, stk. 4, 2. pkt. om tilladelse til opfyldelse af undervisningspligten ved andre skoleformer eller lignende.
- Beslutninger om specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand i henhold til folkeskolelovens § 21, stk. 2.
- Andre områder, herunder specialpædagogisk bistand efter folkeskolelovens § 4, stk. 1, og henvisning til undervisning på en anden skole.
- Fastsættelse af frist for indskrivning og tilladelse til frit valg mellem distriktsskolen og andre skoler i kommunen herunder retningslinier for indskrivning og optagelse, jf. folkeskolelovens § 36, stk. 4 og 6.

Uddannelses- og Ungdomsudvalgets afgørelser skal ligge inden for de beslutninger og mål og rammer, som Borgerrepræsentationen i henhold til vedtægtens § 1 har fastlagt.

Det skal bemærkes, at en række af de opgaver, der er henlagt til Uddannelses- og Ungdomsudvalget i henhold til folkeskoleloven, og styrelsesvedtægten kan være delegeret til Uddannelses- og Ungdomsforvaltningen eller til borgmesteren, som følge af den almindelige adgang til delegation i kommunestyret.

Ad § 2, stk. 2.

Bestemmelsen fastsætter en høringsret for Fællesrådet for Folkeskolen vedrørende forskellige sagstyper. Det er forudsat i bestemmelsen, at Fællesrådet skal høres så vidt muligt. Såfremt det ikke er muligt at høre Fællesrådet, f.eks. af tidsmæssige årsager, kan Fællesrådet efterfølgende orienteres om sagen.

Fællesrådet for Folkeskolen

Ad § 3, stk. 1

Hjemmel til oprettelse af fælles rådgivende organer for skoleområdet er givet i lov om kommunernes styrelse, jf. dennes § 17, stk. 4 og folkeskolelovens § 46. Etablering af sådanne organer skal fremgå af vedtægten for styrelsen af skoleområdet. Forud for etableringen skal skolebestyrelsens udtalelse om organets sammensætning indhentes.

Der er ikke hjemmel til at give organet besluttende kompetence.

Fællesrådet for Folkeskolen vil således alene være rådgivende på folkeskoleområdet.

Ad § 3, stk. 2.

Med denne bestemmelse tillægges der Fællesrådet en udtaleret og -pligt. For at denne bestemmelse skal få et konkret indhold, er det fastsat i styrelsesvedtægten § 2, stk. 2, at Fællesrådet skal høres i en række sager, forinden der træffes beslutning.

Ad § 3, stk. 3.

De forældrevalgte repræsentanter og elevrepræsentanterne vælges af og blandt henholdsvis forældrerepræsentanterne og elevrepræsentanterne i skolebestyrelserne.

Medarbejderrepræsentanterne vælges således, at et vælges af og blandt medarbejderrepræsentanterne i skolebestyrelserne, og et medlem vælges af og blandt det teknisk administrative personale. Andre personalekategorier end pædagogisk personale sikres således en reel mulighed for repræsentation i Fællesrådet for Folkeskolen.

Herudover vælges yderligere 2 medlemmer af og blandt medlemmerne af Det Fælles Pædagogiske Råd jf. § 4. Den ene af disse skal være lærer, medens det andet medlem skal repræsentere skolernes ledelse (skoleinspektøren).

Ad § 3, stk. 4.

Efter de gældende regler fastsætter Borgerrepræsentationen valgeregler for så vidt angår forældre-, elev-, og medarbejderrepræsentanter. Hvad angår forældre- og elevrepræsentanterne er der fastsat regler svarende til de valgeregler, der gælder til de kommunale valg.

Efter disse regler opgøres valget ved forholdstalsvalg, såfremt der indleveres mere end en kandidatliste (mindretalsbeskyttelse).

Forældre- og elevrepræsentanter for folkeskoleafdelingen ved Sankt Annæ Gymnasium tillægges valgret og valgbarhed efter reglerne i vedtægten for bestyrelsen ved Sankt Annæ Gymnasium.

For den medarbejderrepræsentant, som vælges af og blandt skolebestyrelsernes medarbejderrepræsentanter og for den medarbejderrepræsentant, som vælges af og blandt det teknisk administrative personale på skolerne, har Borgerrepræsentationen fastsat valgeregler.

For repræsentanterne valgt af og blandt Det Fælles Pædagogiske Råds medlemmer, er der fastsat valgeregler med den binding, at mindst et medlem skal repræsentere skolernes ledelse.

Det foreslås, at Borgerrepræsentationen delegerer fastsættelsen af valgeregler til Uddannelses- og Ungdomsforvaltningen.

Det Fælles Pædagogiske Råd

Ad § 4, stk. 1.

Rådet er oprettet med hjemmel i lov om kommunernes styrelse og har alene rådgivende kompetence på folkeskoleområdet.

Ad §4, stk. 3.

I det forslag der har været sendt til høring, havde forvaltningen foreslået, at der blandt de 5 medlemmer af Det Fælles Pædagogiske Råd valgt af og blandt samtlige lærere blev indføjet "/pædagogiske medarbejdere, heraf mindst 1 pædagogisk medarbejder i en KKFO", da KKFO'erne er en del af skolernes virksomhed.

På baggrund af høringssvar til forslag om ændring af styrelsesvedtægten foreslås dette i stedet ændret til "Derudover deltager 1 leder og 1 medarbejder fra KKFO'erne, når rådet behandler sager af betydning for KKFO'erne".

Baggrunden for dette forslag, som må ses som en overgangsordning, er at der for tiden kun er få KKFO'er ved skolerne og at forvaltningen inden for 1 år skal fremlægge forslag om fremtiden for KKFO'erne i kommunen, hvorefter det må afgøres om repræsentationen af KKFO'erne yderligere skal styrkes.

Skolebestyrelsen

Ad § 5, stk. 1, 1)

I henhold til folkeskoleloven er det valgfrit, om der skal være 5 eller 7 forældrerepræsentanter i skolebestyrelsen. Københavns Kommune har valgt, at der skal være 7 forældrerepræsentanter i bestyrelsen.

Ad § 5, stk. 1, 2)

Ved ændring af folkeskoleloven jf. §42, stk. 11 har kommunalbestyrelsen - Borgerrepræsentationen - nu mulighed for at dispensere for antallet af repræsentanter i skolebestyrelsen ved specialskoler. Som udgangspunkt forudsættes, at de forældrevalgte medlemmer fortsat udgør flertallet af de stemmeberettigede medlemmer i skolebestyrelsen ved specialskoler.

Ad § 5, stk. 1, 3)

Der foretages som en forsøgsordning rullende valg af forældrerepræsentanterne i skolebestyrelsen.

Ad § 5, stk. 4.

I henhold til folkeskolelovens § 43, stk. 1. kan Undervisningsministeren fastsætte regler om valg af forældrerepræsentanter til skolebestyrelserne. Disse regler findes i bekendtgørelse nr. 784 af 10. oktober 1997 om valg af forældrerepræsentanter til skolebestyrelserne i folkeskolen.

Nyvalg i valgperioden afholdes efter de regler, der er fastsat i denne bekendtgørelse.

Ad § 5, stk. 5.

Denne bestemmelse sigter på de skoler, der driver specialundervisning efter folkeskolelovens § 20, stk. 2.

Ad § 5, stk. 6.

Ved medarbejdere forstås personer, der er omfattet af skolelederens ledelseskompetence.

Skolesundhedsplejersker og tandplejen vil således ikke være omfattet. De pågældende personers ansættelsesforhold bør ikke have en varighed på under et år, idet medlemmernes valgperiode er et år. Løse vikarer vil således ikke have valgret og valgbarhed. Personer med tjenestested på flere skoler vil fortrinsvis kunne stemme på den skole, hvor hovedparten af tjenesten er placeret. Tvivlstilfælde afgøres af Uddannelses- og Ungdomsforvaltningen.

Ad § 5, stk. 7.

Elevrådet kan selv fastsætte bestemmelser for valgbehandlingen.

Ad § 5, stk. 8.

Bestemmelsen om, at skolebestyrelsen er forpligtet til at afgive en årlig beretning, er indført ved lovændringer i august 1997 og hænger sammen med bestemmelsen om, at skolebestyrelserne nu er forpligtet til at udarbejde en beslutningsprotokol, der skal være offentligt tilgængelig for kommunens borgere med de begrænsninger, der følger af lovgivningens regler om tavshedspligt.

Ad § 5, stk. 9.

Skolebestyrelserne pålægges med denne bestemmelse at afholde møde med samtlige forældre mindst en gang årligt.

Skolebestyrelsens opgaver

Ad § 6.

Skolebestyrelsens opgaver er her fastsat med hjemmel i folkeskolelovens § 44. Skolebestyrelserne træffer beslutninger om principper og fastlægger retningslinier for skolens virksomhed.

Ad § 6, stk. 2

Skolebestyrelsen fastsætter principper for undervisningens organisering, herunder fagenes og elevernes timetal på hvert klassetrin mv. inden for de rammer, som er fastsat af Borgerrepræsentationen og Uddannelses- og Ungdomsudvalget. Skolebestyrelsen fastsætter endvidere principper for KKFO's virksomhed, hvor en sådan er oprettet.

Ad § 6, stk. 3.

Efter forslag fra skolelederen godkender skolebestyrelsen skolens budget.

Ad § 6, stk. 6.

Udtaleretten i forhold til skolestrukturen, som den fremgår af folkeskoleloven, er indføjet i styrelsesvedtægten.

Ad § 6, stk. 8.

I henhold til folkeskolelovens § 44, stk. 8 skal skolebestyrelserne afgive udtalelser vedrørende ansættelse af lærere og ledere. Udtalelsesretten omfatter således skoleinspektører, viceskoleinspektører, administrationsledere, afdelingsledere, KKFO-ledere, lærere og børnehaveklasseledere.

Uddannelses- og Ungdomsforvaltningen skal indhente udtalelser fra skolebestyrelserne, men er ikke bundet af skolebestyrelsernes udtalelse. Ved uansøgte forflytninger, tilbagevenden fra orlov og ved afskedigelse af lærere er forvaltningen ikke forpligtet til at indhente eller afvente en eventuel udtalelse fra skolebestyrelsen, men skolebestyrelsen kan af egen drift afgive en udtalelse i sådanne tilfælde.

Forældreråd

Ad § 7 stk. 1

Rent lovgivningsmæssigt er det ikke muligt at tillægge forældrerådene selvstændig kompetence, men det er intentionen, at forældrerådene skal fungere som et rådgivende organ i forhold til skolebestyrelse og ledelse. Det bør herefter tilstræbes, at forældrerådene i høj grad inddrages og involveres i skoleledelsens og skolebestyrelsernes beslutningskompetence på de områder, der vedrører KKFO.

Ad § 7 stk. 3

Forældrerådet består af 3 eller 5 medlemmer valgt af og blandt forældre til børn i KKFO'en.

Til at varetage kontakten til skolebestyrelsen kan skolebestyrelsen vælge et medlem til at deltage i forældrerådsmøderne.

KKFO-lederen skal deltage i forældrerådsmøderne som sekretær og er således ansvarlig for, at der bliver indkaldt til møder og udarbejdet referat m.v. Skolelederen kan deltage i møderne, men er ikke forpligtet hertil. Forældrerådene bør være behørigt informeret om de emner, der har interesse for forældrerådets virke.

Ad § 7 stk. 4

Valgperioden er på 2 år.

Reglerne for valg af forældrerådsrepræsentanter, samt deres udtræden er præciseret for at undgå tvivlsspørgsmål.

Skolens leder

Ad § 8.

Bestemmelsen i § 8 er hovedsagelig identisk med bestemmelserne i folkeskoleloven vedrørende skolelederens opgaver, jf. lovens § 45.

Ad § 8, stk. 5

Det er indføjet i styrelsesvedtægten, at skolebestyrelsen selv fastsætter sin forretningsorden.

KKFO-lederen

Ad § 9 stk. 1.

Det præciseres, at der skal være en funktion som daglig leder af KKFO'en

Det Pædagogiske Råd

Ad § 10 Stk. 1.

Bestemmelsen er en udmøntning af folkeskolelovens § 46, der pålægger den enkelte skole at oprette et pædagogisk råd.

Alle medlemmer har pligt til at deltage i rådets møder. Det forudsættes, at løse vikarer o. lign. har ret, men ikke pligt til at deltage i rådets møder. Lærere med tjeneste på flere skoler har kun pligt til at deltage i rådets møder på en af skolerne. I tvivlstilfælde afgøres sagen af Uddannelses- og Ungdomsforvaltningen.

Ad § 10, stk. 2.

Det Pædagogiske Råds udtalelser fremsendes gennem skolens leder.

Ad § 10 stk. 3.

For at undgå tvivlsspørgsmål præciseres det, at personalet i KKFO'en deltager i Det Pædagogiske Råds møder. Mødetidspunktet skal fastsættes, så alle medarbejdergrupper kan deltage.

Elevråd

Ad § 11, stk. 1.

Ved hver skole, som har 5. klasse eller højere klassetrin, har eleverne ret til at danne et elevråd.

I stedet for elevråd kan der oprettes en elevforsamling.

Eleverne afgør selv sammensætningen af elevrådet og bestemmer selv valgmåden. Valget foregår en gang om året.

Elevrådene arbejder i øvrigt med følgende opgaver: arrangere demokratidage for hele skolen, bestyre skolens elevbod, afholde skolefester, indrette opholdsrum, foreslå inderegler for skolen og adfærdsregler for brug af skolegården.

Ad § 12 KESO (KøbenhavnsElevSikkerhedsorganisation)

I spørgsmål vedrørende elevernes sikkerhed og sundhed skal skolens leder inddrage eleverne gennem elevrådet, hvor et sådant findes.

I Københavns Kommune er der fra år 2000 oprettet en selvstændig organisation KESO; Københavns ElevSikkerhedsOrganisation.

Eleverne er via selvstændige elevsikkerhedsudvalg aktive i sikkerhedsarbejdet og medarbejdernes sikkerhedsrepræsentant fungerer som kontaktlærer, mens skolens leder er den overordnede ansvarlige.

Der vælges elevrepræsentanter til elevsikkerhedsudvalget fra 6.-9. klassetrin (10. klassetrin). Valget foregår en gang om året.

Arbejdet består bl.a. i at gennemføre skolerundgange ude og inde for at etablere klasselokalevurderinger. Rapporterne videregives og drøftes med skolens leder, som er forpligtet til at præcisere den videre behandling af problemerne.

Bilag I

Målsætningen for undervisningen i de Københavnske Folkeskoler

Grundlaget

København er på samme måde som sin omverden under stadig forandring. Industrisamfundet er ved at ligge bag os. Vi er i overgangen til et videnssamfund med en stor servicesektor.

Internationaliseringen præger efterhånden vor verden på mangfoldige felter. Vi lever i en mere og mere multietnisk præget by, der rummer markante sociale og kulturelle forskelle. Den demokratiske samtale og proces er grundlæggende for sammenhængskraften i et samfund præget af sociale og kulturelle opbrud.

Folkeskolen i BR-København skal tage bestik af forandringerne og er i sit virke rettet mod fremtiden; den skal forberede børnene til at løse fremtidens udfordringer og stræbe efter et højt fagligt niveau for alle.

Skolen skabes gennem et samspil mellem opfyldelsen af to behov: På den ene side behovet for at både opretholde og forandre samfundet og på den anden side at tilgodese den opvoksende generations behov for at klare sig bedst muligt i samfundet og få et godt liv. Netop samspillet mellem den samfundsmæssige og den individuelle menneskelige interesse er grobunden for både børns, forældres, læreres, politikeres og offentlighedens nødvendige og stærke engagement i folkeskolen.

Kravene til den opvoksende generations kvalifikationer drejer sig både om grundlæggende færdigheder og kundskaber og om en udvikling af personligheden, børnenes dannelse. Skolen skal stimulere børnene til at give sig i kast med nye udfordringer og således forberede dem på livslang læring og uddannelse.

Det moderne samfund bliver mere og mere kompliceret, og de enkelte dele mere og mere indbyrdes afhængige. Undervisningen skal derfor bygge på både faglig fordybelse, problemorientering og tværfaglighed. Undervisning, læring og dannelse skal ske gennem aktive, kreative og eksperimenterende processer, hvor nysgerrigheden udnyttes.

Den enkelte folkeskoles arbejde skal ses i sammenhæng med hjem og nærmiljø og bør være et fælles mødested for alle lokalområdets skolebørn. Skolens hverdag skal være præget af de forskellige kulturer og holdninger som lokalområdet rummer.

Skolen skal gøre børnene fortrolige med deres egen kultur og mangfoldigheden i København. Skolen skal give børnene en følelse af også at være en del af større fællesskaber: det nationale, det nordiske, det europæiske og ikke mindst det globale fællesskab. Samhörigheden i fællesskaber bidrager til menneskers selvværd, men må ikke befordre en følelse af bedreværd i forhold til andre.

Værdigrundlaget for folkeskolen i Københavns Kommune

Københavns Kommunes værdigrundlag tager udgangspunkt i de fire grundlæggende værdier: respekt, ligestilling, dialog og tillid. Folkeskolen er en skole for alle, og den skal tage afsæt i den mangfoldighed af ressourcer og muligheder som forskelligheder rummer. Folkeskolen i København skal være kendetegnet ved at:

Børnene møder respekt og ligestilling.

Hverdagen i skolen skal være præget af gensidig respekt inden for fællesskabets rammer. Skolen skal være omsorgsfuld og opdragende. Dialog, tillid og ligestilling er fundamentet for skolen, og børnene skal kunne føle sig trygge og nyde beskyttelse mod krænkelse af enhver art. Børnene skal have indflydelse på deres hverdag og skoleforløb.

Gennem dialog og samtale og i kraft af medarbejdernes engagement og initiativer skal børnene kunne få erfaringer med forskellige normer og holdninger som grundlag for at udvikle medansvar for sig selv og andre, så frisind, ligestilling og demokrati får et konkret indhold.

Børnene oplever sammenhæng og variation.

Folkeskolen i København skal bestræbe sig på at give børn en oplevelse af sammenhæng som et grundlag for deres udvikling til hele mennesker. Gennem leg, læring og undervisning skabes det hele og alsidige menneske. Skolen skal medvirke til at børnene får en god barndom, og til at give børnene oplevelser af sammenhæng og variation i skole og fritid. En anden form for sammenhæng etableres ved at børnene lærer at forstå sig selv som en del af den historiske udvikling.

Børnene lærer ved selv at være aktive.

Undervisning, læring og dannelse er aktive, kreative og eksperimenterende processer. Børn erfarer ved brug af alle sanser og lærer gennem nysgerrighed og fordybelse. Skolen skal derfor give meningsfulde rammer, udfordringer og oplevelser der giver børnene mulighed for at håndtere tilværelsen, deltage i demokratiske processer og bevare deres nysgerrighed og initiativ gennem hele skoleforløbet. Børn har mange forskellige evner hvis udvikling skal fremmes i skolen. Målet er alsidigt udviklede, frie, selvstændige og vidende mennesker med værdibaserede, tolerante, demokratiske og sociale holdninger.

Børnene skal kunne tage stilling og handle.

Undervisningen tager afsæt i det lokale og globale fællesskab. Den skal styrke det alment menneskelige. Skolen skal være fremme for livskvalitet, sundhed og bæredygtighed så børnene får et grundlag for aktiv stillingtagen og handling i forhold til samfunds- og miljømæssige spørgsmål, og således at de får mulighed for at håndtere tilværelsen.

Vision for undervisningen i folkeskolen i København

De københavnske folkeskoler skal kunne karakteriseres ved lokalt funderede og levende læringsmiljøer hvor alle børn i et ligestillende samarbejde med voksne udvikler deres kompetencer og forskellige evner. De menneskelige ressourcer i form af medarbejdere skal være tilstrækkelige og de materielle og fysiske rammer på de enkelte skoler og institutioner tidssvarende for tilsammen at understøtte værdigrundlaget for folkeskolen i BR-København.

For at komme nærmere den vision opstilles følgende overordnede mål.

1. Mål for kvalitetsudvikling af undervisningen

En undervisning af høj faglig kvalitet er kendetegnet ved at det enkelte barn får de bedste vilkår for at udnytte sine muligheder for at tilegne sig viden, færdigheder og kompetencer og for at opleve og udtrykke sig på mange måder. Barnets udfoldelsesmuligheder og dets fysiske og mentale udvikling skal tilgodeses i hele skoleforløbet.

Det er målet at der skal ske en udvikling af skolen på alle de områder som har væsentlig betydning for undervisningens faglige kvalitet. Det drejer sig både om rammerne omkring undervisningen og de grundlæggende kundskaber og kompetencer som børnene skal opnå. Undervisningen skal samtidig fremme demokrati, sundhed, livskvalitet og bæredygtighed.

Det betyder:

- at skolerne skal synliggøre en prioritering af et bredt læringsbegreb i deres udviklingsplaner, og at lærerne skal indtænke æstetiske og praktisk/kropslige læringsformer i deres planlægning og gennemførelse af undervisningen
- at lærerne skal sikre børnenes elementære færdigheder inden for dansk, regning og fremmedsprog
- at lærerne skal sikre at børnene opnår større indsigt, interesse og forståelse for samfundsmæssige forhold og andre kulturer
- at skolerne skal indtænke et bredt sundhedsbegreb i deres målsætninger, udviklingsplaner og læseplaner, og at lærerne skal medtænke krop, bevægelse og sundhed i undervisningen.
- at lærerne skal tilbyde børnene lærings- og oplevelsesmuligheder såvel i samfundet som i naturen og sikre at de opnår forståelse for vigtigheden af at værne om vores ressourcer og miljøet som helhed
- at lærerne skal sikre, at børnene opnår større indsigt, interesse og forståelse for det naturvidenskabelige område. Samtidig skal skolerne synliggøre fagområdet i deres udviklingsplaner
- at lærerne skal være fortrolige med IT, både som personlige brugere og som tilrettelæggere af en undervisning hvor IT integreres i skolens fag, og den tekniske og den pædagogiske servicering skal støtte den brede anvendelse af IT
- at skolerne arbejder på at kvalificere børn, forældre og medarbejdere i deres anvendelse af samtalen og i at kunne kommunikere, også på tværs af kulturelle forskelle.
- at skolerne skal indtænke princippet om bæredygtighed i deres målsætninger, udviklingsplaner og læseplaner.

2. Mål for samarbejde om skolen

Forældrene er skolens vigtigste samarbejdspartner. Partnerskabet indebærer et gensidigt forpligtende forhold og et fælles udeleligt ansvar. Børn er deres egne, men så sandelig også både forældres og samfundets børn. Det indebærer at den personlige udvikling gennem opdragelsen er en integreret del af undervisningen.

Forældrene er normalt de gennemgående og vigtigste voksne under børnenes opvækst. De har et dybtgående kendskab til deres barn. Forældresamarbejdet er således en væsentlig

forudsætning for at undervisningen kan tilrettelægges så den svarer til den enkelte elevs behov og forudsætninger.

Det enkelte barn, klassen og skolen kan kun fungere på grundlag af et fællesskab. Forældre skal derfor ikke kun involveres i deres eget barns liv, men også i klassens og skolens liv. Skolen skal være åben over for dens omverden og de sammenhænge og institutioner børnene i øvrigt indgår i. Samarbejdet omkring skolen skal bygge på ligeværdighed og gensidig respekt og ske gennem en åben og tillidsfuld dialog

Det er målet at samarbejdet omkring det enkelte barn og omkring skolen i almindelighed skal fremme barnets udvikling og medføre at alle børn, forældre, medarbejdere og samarbejdspartnere opnår indflydelse på og føler medansvar for undervisningen.

Det betyder:

- at skolerne skal udvikle skole-hjem-samarbejdet ud fra den betragtning at helheden skaber mere end de to parter arbejder hver for sig
- at forældrene skal vedkende sig ansvar for deres børns opdragelse og skolegang og aktivt medvirke i forhold omkring børnenes skolegang
- at skolen har et medansvar for børnenes opdragelse og for at de har et godt liv
- at skolerne skal bestræbe sig på at give forældrene størst mulig indsigt og medindflydelse på skolens liv og udvikling.
- at skolen skal åbne sig over for dens omverden og inddrage den i skolens liv og undervisning.

3. Mål for sammenhæng i barnets hverdag

Såvel i skolen som i fritidsordninger skal barnet have mulighed for at udnytte sine styrkesider, tilbydes passende udfordringer, møde omsorg og føle sig set og værdsat hver dag.

Det er målet at befordre barnets alsidige udvikling og læring gennem et sammenhængende, varieret, righoldigt og godt barneliv.

Det betyder:

- at lærere og pædagoger skal have indsigt i, forståelse og respekt for hinandens pædagogiske arbejde og forskellige kulturer
- at forvaltningen skaber fora for samarbejde mellem lærere og pædagoger og sikrer at de relevante parter inddrages heri
- at lærere og fritidspædagoger skal samarbejde om at udvikle et læringsmiljø der giver udfordringer, hvad enten det sker gennem fri leg eller en undervisning der kan indeholde legens elementer, eksperimenteren, fordybelse og træning
- at lærere og pædagoger skal samarbejde om at skabe gode overgange fra børnehave til skole og fritid, og fra børnehaveklasse til resten af indskoling
- at de voksne som fælles opgave har at udvikle barnets forskellige evner ved at tænke på dets ressourcer frem for på dets begrænsninger.
- at skolen skal være et omdrejningspunkt for børnenes liv i lokalsamfundet, styrket af at netværkssamarbejde i lokalområdet fremmes og synliggøres

4. Mål for undervisningens organisering og de fysiske rammer

Skolens overordnede organisering, dens principper for arbejdsfordelingen og den måde man lægger skema på, er sammen med indretningen af de enkelte klasser: inventar, udsmykning og den fysiske organisering af rummet afgørende faktorer for udvikling af ønskede læringsmiljøer. Skolens fysiske rammer skal fremme varierede undervisningsformer og være åbne over for læringsformer som er tilpasset børns forskellige måder at tilegne sig viden på.

Det er målet at de enkelte skoler udvikler deres organisering så den fremmer læringsmiljøer der giver mulighed for fordybelse og udvikling af alsidige læringsstrategier, som aktiverer og udnytter alle sider af barnets personlighed. Alle ny- og tilbygninger, alle rumændringer og inventaranskaffelser skal ske med udgangspunkt i en ønsket og formuleret pædagogik, den skal have en så fleksibel udformning at man bedst muligt kan sikre at også fremtidige behov kan dækkes ind.

Det er endvidere målet at det samlede københavnske skolesystem rummer passende tilbud til hvert enkelt barn og gør det muligt for skolerne sammen - og i samarbejde med PPR, sundhedsplejen og andre sundhedsfremmende foranstaltninger - at løse denne opgave.

Det betyder:

- at skolerne skal iværksætte udviklingsarbejder både generelt og på klasseniveau som kan udvikle en bedre måde at organisere sig på
- at skolerne både generelt og på klasseniveau skal udvikle læringsmiljøer der styrker og integrerer praktisk-musiske aktiviteter og den grønne dimension med udgangspunkt i den enkelte barn.
- at skolerne og lærerne i indretning og organisering af undervisningslokalerne skal være opmærksomme på at børnene lærer på forskellige måder og at rummet skal synliggøre de aktiviteter der foregår
- at forvaltningen i forbindelse med udformning af styrelsesvedtægten, herunder distriktopdeling og placering af særklasser og -linier, tager udgangspunkt i såvel planlægningsmæssige som pædagogiske forudsætninger
- at forvaltning og skoler i deres arbejde med konkretisering af de årlige handleplaner sikrer at udgangspunktet tages i det liv som skal udfolde sig inden for skolens rammer
- at skolerne ved mindre ombygninger og ved anskaffelse af inventar skal sikre at rammerne bliver så fleksible at der bliver mulighed for forskellige funktioner og varierede læringsmiljøer
- at skolerne i deres indretning og brug af Det pædagogiske servicecenter skal sørge for at centeret kan varetage vejledning og rådgivning vedrørende undervisningsmidler bredt.

Mål for demokrati og medbestemmelse

En demokratisk skole er kendetegnet ved på alle niveauer at praktisere medbestemmelse og medansvar. Balanceforholdet er og skal også være en kilde til diskussion. Det er især vigtigt at definere børnenes rettigheder og pligter samt klargøre karakteren af elevdemokratiet når man overlader og inddrager børn i beslutninger.

Det er målet at skolerne, institutionerne og forvaltningen i deres virksomhed udviser et demokratisk sindelag.

Det betyder:

- at lærerne skal tænke demokratisk i al planlægning, gennemførelse og evaluering af undervisningen
- at børn og lærere i alle sociale sammenhænge skal arbejde på et demokratisk grundlag
- at skolerne i den generelle udvikling og lærerne i den faglige udvikling skal medtænke og benytte børnenes kompetencer
- at skolerne skal fungere demokratisk i forhold til forældre og andre samarbejdspartnere.
- at skolen som arbejdsplads afspejler disse forhold i tanke og handling

5. Mål for skolen i en multietnisk virkelighed

Folkeskolernes virke bygger på integration, forstået som en gensidig proces, hvorigennem de forskellige etniske kulturer tilpasser sig hinanden. Uden at opgive deres etniske identitet, kultur og sprog skal de tosprogede børn erhverve sig de tilstrækkelige sproglige og øvrige kompetencer til at deltage i samfundet på lige fod med andre danskere.

Folkeskolerne skal i undervisning, personalesammensætning og forældresamarbejde bedst muligt afspejle lokalsamfundets og Københavns multietniske præg, også således at samtlige børn lærer andre kulturer at kende, forstår dem og magter at fungere i forhold til en kulturel mangfoldighed.

Det er målet:

- at tosprogede børn opnår så gode uddannelsesmæssige resultater at de kan indgå i samfunds- og arbejdslivet på lige fod med deres danske kammerater
- at den multietniske elevsammensætning kan opleves af børn, lærere og forældre som en berigelse af dansk kultur og som led i og støtte til internationaliseringen af det danske samfund
- at skolerne præges af en kulturel rummelighed hvor udgangspunktet for hele skolens virke tages i alle børns personlige, kulturelle og sproglige forudsætninger.

Det betyder:

- at lærerne skal respektere og i videst muligt omfang nyttiggøre børnenes modersmål og kulturelle baggrund
- at skolerne skal tilbyde en målrettet undervisning i 'dansk som andetsprog' for de tosprogede børn
- at skolerne og forvaltningen skal tilstræbe at personalesammensætningen afspejler befolkningssammensætningen
- at skolerne bevidst skal arbejde på at skabe et positivt kulturmøde uden mobning, diskrimination og fremmedgørelse
- at skolerne skal tage konkrete initiativer til at inddrage de tosprogede forældre i forældresamarbejdet og den demokratiske styring af skolerne
- at skolerne er tilpas rummelige til bedst muligt at imødekomme forældrenes valg af integrationsvej
- at skolerne skal kvalificere deres personale til at varetage arbejdet med de tosprogede børn og familier, støttet af centrale initiativer og resurser.

6. Mål for udslusning til ungdomsuddannelserne

Folkeskolerne har til opgave at vejlede og rådgive børnene i forhold til valg af uddannelse og at lette overgangen til ungdomsuddannelserne.

Det er målet at alle unge, når de forlader folkeskolen, kommer i gang med uddannelse og/eller beskæftigelse i overensstemmelse med den enkeltes kompetencer og muligheder.

Det betyder

- at skolerne gennem vejledningen og udskolingsprocessen bidrager konstruktivt og udviklende til at den unge lærer at tage ansvar for gennemførelse af egen læring og uddannelse. Udskolingsprocessen skal finde sted i dialog med den unge så han eller hun udvikler indsigt og forståelse af egne muligheder og kompetencer
- at skolerne sikrer at eksisterende tilbud i udskolingsprocessen udnyttes bedst muligt af den unge. Undervisningsforløb hvor praktisk og teoretisk indhold kombineres i en undervisning der kan finde sted på og uden for skolen, har mange fordele
- at skolerne indrager et internationalt - herunder et nordisk - perspektiv i uddannelses- og erhvervsvejledningen
- at den unge i fællesskab med forældrene og skolen allerede fra 6. klassetrin udarbejder en uddannelses-plan der for-uden fremtidsønsker indeholder delmål, aktiviteter og resourcepersoner som den unge kan trække på.

7. Mål for skolen som arbejdsplads

Folkeskolen skal som lærernes arbejdsplads og børnenes undervisningsmiljø være kendetegnet ved et udfordrende og sundt arbejdsmiljø hvor de sikkerhedsmæssige aspekter for såvel lærere som børn er tilgodeset, og hvor det fysiske og psykiske velvære vægtes højt. Skolen skal være et sted hvor børnenes og medarbejdernes ansvarlighed, engagement og initiativ værdsættes og hvor mangfoldighed betragtes som et aktiv.

Folkeskolerne styres efter et værdibaseret ledelsesprincip baseret på dialog, etik, Målsætning 2000 samt den enkelte skoles værdigrundlag og målsætninger.

Det er målet at alle børn og ansatte i det daglige skal have mulighed for at udnytte de ressourcer de besidder i form af viden, kvalifikationer, kompetencer og kreativitet, og at skole og forvaltning giver den enkelte mulighed for faglig, social og personlig udvikling. Det er endvidere målet at de fysiske rammer for lærere og børn i skolen er tidssvarende.

Det betyder:

- at skole og forvaltning skal sikre alle børn og ansatte størst mulig indflydelse gennem et godt samarbejde mellem ledelse, børn og medarbejdere såvel på det lokale som på det centrale niveau.
- at skolerne bygger på et værdibaseret ledelsesprincip
- at forvaltningen skal sikre skoleledelserne de bedste muligheder for at styrke deres ledelsesmæssige kompetencer
- at forvaltningen - i samarbejde med skolerne - skal sikre alle ansatte de arbejdsbetingelser og udviklingsmuligheder der er forudsætningen for en kvalificeret indsats i deres arbejde. Det indebærer at de fysiske rammer har en standard som ikke medfører risiko for ergonomiske eller indeklimabetingede skader eller gener.

8. Mål for skolen som organisation - udvikling og evaluering

En udvikling af hele skolen er en forudsætning for kvalitetsudvikling af undervisningen. Skolens Udviklingsplan forklarer hvad man vil opnå, hvorfor og hvordan man vil gøre det, og den er dermed et redskab for skoleudviklingen.

Udviklingsplanen skal fremme refleksionerne over skolens virke. Dens vigtigste opgave er således at være en referenceramme for deltagernes fælles systematiske og kontinuerlige planlægning, selvevaluering, prioriteringer og pædagogiske debat. Den skal endvidere anvendes i dialogen med forvaltningen og det politiske niveau, og den skal dokumentere, informere om og synliggøre skolens arbejde i dialogen med skolens offentlighed: forældre, samarbejdspartnere og lokalområdet.

Udviklingsplanen må ikke blive en spændetrøje for elever, lærerteam og læreres kreativitet, eksperimenteren, med- og selvbestemmelse i klasser og fag. Det individuelle og autonome må ikke druknes i det fælles, og det fælles må ikke lide skibbrud på grund af det individuelle og autonome. Det er vigtigt at finde den rette balance

Det er målet at skolen til stadighed udvikles så den i sit virke er rettet mod fremtiden og børnenes behov.

Det betyder:

- at skolerne gør deres udviklingsplaner, handleplaner, klassernes årsplaner og deres evaluering til en del af den professionelle arbejdsform. Derved sættes skolernes egen læring, udvikling og selvevaluering på dagsordenen
- at skolerne gør deres udviklingsplaner til et redskab der dokumenterer, informerer om og synliggør skolens arbejde
- at skolerne skal inddrage forældre og skolebestyrelser i formuleringen af værdier og mål og i evaluering af alle relevante områder
- at forvaltningen skal give skolerne støtte og inspiration til arbejdet med en fælles skoleudvikling.

Bilag I I

Undervisning af tosprogede elever i Folkeskolen

Dette bilag er udarbejdet i overensstemmelse med den af Borgerrepræsentationen den 17. maj 2001 vedtagne udviklingsplan for tosprogede elever, der er grundlaget for arbejdet med undervisningen af tosprogede elever i folkeskolen i København.

I. Målsætning

Målsætningen for kvalitetsudviklingen af Københavns folkeskolars arbejde med tosprogede elever er:

- at tosprogede børn opnår så gode uddannelsesmæssige resultater at de kan indgå i samfunds- og arbejdslivet på lige fod med deres danske kammerater
- at den multietniske elevsammensætning kan opleves af børn, lærere og forældre som en berigelse af dansk kultur og som led i og støtte til internationaliseringen af det danske samfund
- at skolerne præges af en kulturel rummelighed hvor udgangspunktet for hele skolens virke tages i alle børns personlige, kulturelle og sproglige forudsætninger.

Det betyder:

- at lærerne skal respektere og i videst muligt omfang nyttiggøre børnenes modersmål og kulturelle baggrund
- at skolerne skal tilbyde en målrettet undervisning i 'dansk som andetsprog' for de tosprogede børn
- at skolerne og forvaltningen skal tilstræbe at personalesammensætningen afspejler befolknings-sammen-sætningen
- at skolerne bevidst skal arbejde på at skabe et positivt kulturmøde uden mobning, diskrimination og fremmedgørelse
- at skolerne skal tage konkrete initiativer til at inddrage de tosprogede forældre i forældresamarbejdet og den demokratiske styring af skolerne
- at skolerne er tilpas rummelige til bedst muligt at imødekomme forældrenes valg af integrationsvej
- at skolerne skal kvalificere deres personale til at varetage arbejdet med de tosprogede børn og familier, støttet af centrale initiativer og resurser.

2. Tilbud

2.1. Sprogstimulerende tilbud i førskolealderen.

Målet er, at alle børn af etniske minoriteter er godt i gang med en tosproget udvikling ved skolestart.

Langt de fleste tosprogede børn går i børnehave og får der udviklet dansk sprog og erfaringer med at omgås jævnaldrende i en social sammenhæng.

De tosprogede småbørn, der ikke går i børnehave, tilbydes 15 timers ugentlig sprogstimulering frem til de kan optages i børnehaveklasse. Denne indsats varetages af Afdelingen for Tosprogsudvikling i Uddannelses- og Ungdomsforvaltningen.

2.2. Indskoling

Der er indført en flerstrengt indskolingsordning for tosprogede elever i BR-København

Ordningen omfatter sproggrupper, Modtagelsesklasse-0, Modtagelsesklasse-1 samt direkte integration i normalklasser med mulighed for holddelt undervisning i dansk som andetsprog.

2.3. Modtagelsesklasser (M-klasser)

Modtagelsesklassernes elevsammensætning gøres mere homogen. Dette gøres ved etablering af sproghomogene M-klasser, klasser til analfabeter og elever med svage skoleforudsætninger samt "hurtigløber-klasser" til elever med meget gode skoleforudsætninger.

Dette forudsætter en grundig visitation, samt at de første 4 uger i M-klassen også indgår i visitationen. Først herefter placeres eleven endeligt.

Elever til M-3 kan principielt placeres hvor som helst i byen. For elever til M-0, M-1 og M-2 deles BR-København op i 3 – 4 områder, hvor det tilstræbes at placere eleverne på en skole i deres eget område.

I sproghomogene M-klasser har tosprogede lærere følgende funktioner:

- at stå for den første kontakt til forældrene og fungere som kulturformidler mellem forældre og skole,
- at lave en faglig vurdering af elevernes skoleforløb fra hjemlandet med henblik på at udarbejde en handleplan for den enkelte elev, som tager udgangspunkt i elevens medbragte forudsætninger,
- at give en faglig undervisning på børnenes modersmål på alderssvarende niveau, mens børnene tilegner sig det danske sprog. Det er vigtigt, at barnets generelle faglige udvikling ikke standses ved overgangen til det danske sprog,
- modersmålsundervisning, som knyttes til klassens øvrige program og
- at medvirke til børnenes dansksproglige udvikling ud fra sit særlige kendskab til forskelle og ligheder mellem modersmålet og dansk.

Modtagelsesklasserne placeres så vidt muligt to og to på skolerne og udgør på den enkelte skole en storgruppe på normalt 24 elever. Omkring storgruppen arbejder et team bestående af 4 – 6 lærere, som i fællesskab tilrettelægger et fleksibelt og differentieret undervisningsmiljø for eleverne. Forvaltningens konsulenter udarbejder en vejledning til skolerne om arbejdets tilrettelæggelse i M-klasserne.

Modtagelsesklasselærerne mødes med konsulenten for M-klasserne 3-4 gange årligt med henblik på udvikling af fagligheden i arbejdet. Skolerne afsætter tid til disse møder.

I samarbejde med Skole- og Ungdomsvejledningen (SUV), ungdomsskole, sprogskole og

lokale ungdomsuddannelsesinstitutioner tilrettelægges udslusningstilbud for de sent ankomne unge.

2.4. Støtte til fortsat dansksproglig udvikling.

Mange tosprogede elever har efter endt indskolingsforløb eller M-klasseundervisning stadig behov for støtte til deres fortsatte dansksproglige udvikling.

Til støtte af tosprogede elevers fortsatte sproglige og faglige udvikling, etableres der på skoler med mange tosprogede elever et sprogcenter. I sprogcenteret gives der primært støtte til elevernes dansk-sproglige udvikling, men faglige kurser på modersmålet kan tilbydes efter behov.

Timerne i skolens sprogcenter tilrettelægges fleksibelt, således at undervisningen efter behov kan gives i elevernes hjemklasser eller på særlige hold. Timerne må ikke lægges ud til de enkelte klasser og disses faste lærere ved fagfordelingen, idet dette forhindrer fleksibiliteten og en opbygning af en lærergruppe med særlig ekspertise.

Undervisningen i sprogcenteret kan med fordel foregå i kursusform på hold på tværs af klasser/klassestrin. Sprogcenterets lærere udarbejder en række forskellige kursustyper rettet mod forskellige alderstrin.

En af sprogcenterets lærere tillægges koordinerende funktioner i forhold til skolens øvrige lærere og forvaltningens konsulenter. Vedkommende betegnes som funktionslærer og kan enten være dansk eller en tosproget lærer. Arbejdet på sprogcenterne støttes og følges nøje af forvaltningens konsulenter med henblik på metodeudvikling og formidling til de øvrige steder. Funktionslærerne mødes 4-6 gange årligt med forvaltningens konsulenter. Skolerne afsætter tid til disse møder.

Lærere, der underviser i sprogcenteret, skal have gennemgået efteruddannelse i dansk som andetsprog. I sprogcenteret arbejder både danske og tosprogede lærere.

Skoler, der ikke har sprogcenter, sikrer via skolens organisering af undervisningen og prioritering af efteruddannelsesmidlerne, at skolens tosprogede elever får en målrettet og kvalificeret undervisning i dansk som andetsprog.

2.5. Modersmålsundervisning.

Uddannelses- og Ungdomsudvalget vedtog på sit møde 30.april 2003, at modersmålsundervisningen i København fra august 2003 tilrettelægges efter nedenstående principper:

Målgruppen er tosprogede børn fra 1.-10. klasse, der har det pågældende sprog som modersmål, forstået som et sprog barnet bruger aktivt i sin hverdag. Elever fra 1.-7.klasse undervises i 3 lektioner i 38 uger om året på egen eller en nærliggende folkeskole. Elever fra 8.-10.klasse undervises 3 lektioner om ugen i 26 uger om året i ungdomsskolens regi. Skolerne kan indsende ansøgning til forvaltningen om at etablere forsøg med modersmålsundervisning i børnehaveklassen.

Formålet med undervisningen er at udvikle elevernes kendskab til sproget og de kulturer, sproget anvendes i, samt at understøtte elevernes identitetsudvikling og integration. Den kommunale læseplan understøtter dette formål.

Holdstørrelsen i normalundervisningen er som gennemsnit 15 elever. Holdstørrelsen i specialundervisning og m-klasser fastsættes af forvaltningen efter konkret behovsvurdering.

Undervisningsmidlerne til modersmålsundervisningen understøtter en undervisning, der lever op til folkeskolens formålsformulering om åndsfrihed, ligeværd og demokrati. Undervisningsmidlerne skal i videst muligt omfang afspejle livet i Danmark/ Europa. Undervisningsmidlerne skal lægge op til moderne undervisningsmetoder med inspiration fra dansk litteraturpædagogik, procesorienteret skrivning, projektarbejde m.m. Forvaltningen, Center for Undervisningsmidler (CU) og Center for Informatik (CI) samarbejder om at stille relevante og tidssvarende undervisningsmidler til rådighed. Forvaltningen, CI og skolernes lokale IT-ansvarlige samarbejder om at muliggøre anvendelsen af Informations- og Kommunikationsteknologi (IKT) i modersmålsundervisningen.

Lærerkvalifikationer: Det er en forpligtelse for kommunens fuldtidsansatte tosprogede lærere at arbejde hen imod at tage den danske læreruddannelse. For lærere, der varetager ganske få undervisningstimer, vil denne uddannelsesforpligtelse ikke være gældende.

Tilsyn med modersmålsundervisningen varetages af den lokale skoleleder med faglig støtte fra forvaltningens tosprogede konsulenter. Tilsynet med de modersmålshold, der ikke er tilknyttet en bestemt skole, varetages af forvaltningen.

Den løbende evaluering af den enkelte elevs udbytte af undervisningen foregår som i al anden undervisning i et samspil mellem lærer, elev og elevens forældre. Hver elev får udleveret 'Elevens bog', hvor læreren efter hvert skoleår skriver en udtalelse om elevens udbytte af undervisningen. Udtalelsen har en form, som giver et billede af elevens mundtlige og skriftlige færdigheder på modersmålet og elevernes evner til at analysere og forstå kulturer og se sig selv i forhold til disse. Forældrene tilbydes en årlig samtale om elevens udbytte. I denne samtale indgår udtalelsen i 'Elevens bog'. På denne baggrund udsteder Københavns Kommune efter 7. klasse og efter 9./10. klasse et diplom til eleven, der dokumenterer omfanget af vedkommendes deltagelse i modersmålsundervisningen og en vurdering af vedkommendes udbytte af undervisningen.

3. Lærerne

3.1. Tosprogede lærere

Tosprogede lærere, der varetager særlige tosprogsopgaver, kan arbejde på en eller flere skoler, men har et tjenstligt forhold til den skole, hvor de arbejder mest.

Tosprogede lærere med dansk lærereksamen vil på grund af deres særlige sproglige og kulturelle kompetencer være nøglefigurer i skolernes arbejde med tosprogede elever. Det gælder i modersmålsundervisningen, tolkning og skriftlige oversættelser, undervisning af elever i M-klasser, sprogcentre, sproggrupper eller i et andet regi, hvor undervisningen foregår på et tosprogligt og tokulturelt grundlag. Tosprogede lærere vil generelt være vigtige identifikationsfigurer for tosprogede elever og bidrager til internationaliseringen af skolen. Det er derfor vigtigt, at tosprogede lærere også varetager undervisningen i almindelige skolefag. Ansættelse af tosprogede lærere med vægt på deres særlige kvalifikationer bidrager til kommunens etniske ligestillingspolitik.

Der tilstræbes, at alle tosprogede lærere på sigt har dansk lærereksamen.

3.2. Efteruddannelse af lærere

Skolernes lærere skal have en tidssvarende efteruddannelse i undervisningen af tosprogede elever, hvilket blandt andet omfatter dansk som andetsprog, kulturmødet og identifikationsdannelse. Lærere, der underviser i M-klasser og skolernes sprogcentre skal gennemgå efteruddannelse i dansk som andetsprog.

4. Forældresamarbejde.

Udgangspunktet for forældresamarbejdet skal være skolens respekt for de tosprogede familiers valg af sprog og livsformer. Denne respekt indebærer også en forpligtigelse for skolen til at vejlede forældrene om konsekvenserne af disse valg. Derfor vil de tosprogede lærere have en central rolle i dialogen mellem hjem og skole.

Forældrenes tryghed ved skolen er en forudsætning for et godt samarbejde. Denne tryghed skabes bl.a. ved viden om skolens formål, indhold og praksis, men også ved viden om forældrenes og elevrenes demokratiske muligheder for medbestemmelse og indflydelse i skolen.

5. De tosprogede elever

– et interkulturelt aspekt i den almene undervisning.

Efter folkeskoleloven skal alle elever gøres fortrolige med dansk kultur og have kendskab til andre kulturer. Dette er et behov for alle børn på grund af internationaliseringen og udviklingen af et multietnisk samfund.

I en københavnsk folkeskole bør det interkulturelle aspekt gennemsyre hele undervisningens indhold. Dens udgangspunkt bør ikke kun tages i danske/nordiske og europæiske forhold, men også med et videre udsyn til de fjernere dele af verden, som mange af eleverne stammer fra. Det skal udnyttes, at de tosprogede elever i klassen, kan fungere som et vindue til omverdenen.

Undervisningen bør medvirke til, at alle elever udvikler en kulturel bevidsthed, hvor alle livsformer og deres udtryk netop ses som kulturelt bestemte ikke bare som naturgivne og selvfølgelige. Samtidig bør der arbejdes med sammenhængen mellem objektive livsvilkår og kulturel udvikling.

Undervisningen bør være præget af fordomsfrihed og respekt for menneskers forskellige livsformer. Alle elevers søgen efter eget ståsted bør støttes af skolen.

Bilag III

Skolestrukturen

Folkeskolen omfatter en 1-årig børnehaveklasse, en 9-årig grundskole og en 1-årig 10. klasse. Skolebestyrelsen træffer beslutning om principperne for organisering af samordnet indskoling.

Til børn, hvis udvikling kræver en særlig hensyntagen og støtte, gives der specialundervisning eller anden specialpædagogisk bistand. Undervisningen gives som individuel støtteundervisning, i særlige klasser eller i specialklasser, jfr. bilag om specialundervisning.

Der kan tilbydes elever, hvis udvikling kræver en særlig vidtgående hensyntagen eller støtte, undervisning i 11 år.

For to-sprogede elever tilrettelægges særlig undervisning i dansk og supplerende faglig undervisning efter behov. Undervisningen kan gives i modtagelsesklasser.

Der etableres modersmålsundervisning for to-sprogede elever.

Der kan etableres undervisning i hjemmet for elever, der på grund af sygdom gennem længere tid ikke kan følge den almindelige undervisning.

Støtteundervisning kan gives til elever, der har været uden undervisning gennem længere tid, eller som får faglige problemer på grund af skoleskift.

For elever med midlertidige vanskeligheder af personlig eller undervisningsmæssig art er der mulighed for kortere tids ophold i skolens specialcenter, jfr. bilag om specialundervisning.

Der tilbydes specialpædagogisk bistand til børn, der endnu ikke har påbegyndt skolegangen, jfr. bilag om specialundervisning.

København er opdelt i 15 skoledistrikter hvert omfattende en eller flere skoler. For hver skole er der fastsat et grunddistrikt.

I København er der i princippet frit skolevalg. Forældre har ret til at få deres barn optaget i den skole, i hvis grunddistrikt barnet har bopæl.

Forældre har endvidere ret til at få deres barn optaget i en skole uden for grunddistriktet, såfremt der er plads inden for de overordnede økonomiske rammer, som fastsættes af Borgerrepræsentationen.

Skolernes navne og distrikter - pr. 1.8.2004

Skoledistrikt	Roder i skoledistrikt Grunddistrikt/skole	Roder i grunddistrikter
01 Indre By	1-35, 46, 49-57, 65 Den Classenske Legatskole Sølvgades skole Nyboder skole	1-5, 8, 10, 13-19, 46, 49-52 6-7, 9, 11-12, 20-23, 27-28, 53-57 24-26, 29-35, 65
02 Christianshavn	36-45 Christianshavns Skole	36-45
03 Indre Østerbro	58-64, 66-86, 88-89, 105-109, 116, 395 Øster Farimagsgades Skole Randersgades Skole Vibenshus Skole Langelinieskolen Sortedamskolen Heibergskolen	58-64 77-78, 80, 89 ¹ 79, 81-86 67-69, 70-72, 395 66, 88, 105-109, 116 73-76
04 Ydre Østerbro	87, 90-104, 158-164, 319-322 Strandvejsskolen Kildevældsskolen Klostervængets Skole Lundehusskolen	87, 90-91, 98 ² , 100 ² -102 92-97, 99 158-161, 163-164 162, 103-104, 319-322
05 Indre Nørrebro	110-115, 117-141, 149, 151 Sjællandsgades Skole Stevnsgades Skole Hellig Kors Skole Blågårdskolen Jagtvejens Skole	110-115, 120-123, 149 117-119, 151 131-135, 137 124-130 139-141, 136, 138

- 1 Beboerne i en del af rode 89 bestående af gadestykkerne Serritslevvej 4-10, Ove Rodes Plads, Kanselgade, Jagtvej 200-220, Jacob Erlandsens Gade, Borgmester Jenses Alle 2-22 og 1 – 9, Urbansgade, Poul Henningsens Plads, Østerbrogade 85-99 og Marskensgade 2-10 gives fortrinsret til optagelse på Vibenshus Skole.
- 2 Børn bosat i rode 98 og 100 har fortrinsret til optagelse på Kildevældsskolen fremfor andre børn bosat udenfor kildevældsskolens grunddistrikt, bortset fra søskende.

Skoledistrikt	Roder i skoledistrikt Grunddistrikt/skole	Roder i grunddistrikter
06 Ydre Nørrebro	142-148, 150, 152-157 Havremarkens Skole Hillerødgades Skole Rådmandsgades Skole Heimdalsgades Overbygningsskole	142-144, 145 ³ , 146 og 147 145 ³ , 148, 157 ⁴ 150, 152-156, 157 ⁴ 142-148, 150, 152-157
07 Vesterbro	47-48, 165-192, 203 Oehlenschlägersgades Skole Matthæusgades Skole Enghave Plads Skole Ny Carlsberg Vejens Skole Alsgades Skole	47-48, 165-172, 173 ⁵ -178, 182 181, 183 179, 184, 185, 187 og 188 180, 189-190, 192 186, 191, 203
08 Kongens enghave	193-202, 205-207 Bavnehøj Skole Ellebjerg Skole	193, 205-207 194-202
09 Valby	204, 208-237 Valby skole Ålholm Skole Hanssted Skole Lykkebo Skole Kirsebærhavens Skole Vigerslev Allés Skole	204, 211-214, 217 215-216, 235-237 233-234 223, 229-232 209-210, 224-228 208, 218-222
10 Vanløse	238-251, 268-273, 281, 283, 286 Hyltebjerg Skole Vanløse skole Kirkebjerg Skole Katrinedals Skole Rødkilde Skole	238-240 242-248 241, 250-251, 273 249, 268-270 271-272, 281, 283, 286
11 Brønshøj-Husum	252-267, 274-280, 284-285, 306-307 Tingbjerg Skole Voldparkens Skole Husum skole Korsager Skole Bellahøj Skole Brønshøj Skole Utterslev Skole	266-267 261-265 253-255, 257 252, 258-260 276-277, 280, 284-285, 306 256, 274-275, 278 279, 307

3 Rode 145 deles mellem grunddistrikterne for Hillerødgades Skole og Havremarkens Skole:
Til Hillerødgades Skoles grunddistrikt hører: Hillerødgade 23-23Z, Sandbjerggade 1-35, Ørholmegade 7-13 og 8, Høsterkøbgade, Lundtoftegade 43-83 og 36-78 samt Nærumgade 14-22.
Til Havremarkens Skoles Grunddistrikt hører: Lundtoftegade 1-41, Borups Plads 2, Borups Alle 41-101 og 26-100 samt Ågade 152-154.

4 Rode 157 er delt mellem grunddistrikterne for Hillerødgades Skole og Rådmandsgades Skole.
Til Rådmandsgades Skoles grunddistrikt hører : Heimdalsgade 21-57, Mjølnerparken 46-110, Slejpnergade og Tagensvej 103-143. Til Hillerødgades Skoles grunddistrikt hører : Borgmestervangen, Heimdalsgade 1-19, Hothers Plads, Midgårdsgade, Mimersgade 101-115 og 100-118, Mjølnerparken 2-44, Nørrebrogade 220-232 og Ole Jørgensens Gade.

5 Børn bosat i rode 173 har fortrinsret til optagelse på Matthæusgades Skole indenfor skolens kapacitet på et spor, fremfor andre børn bosat udenfor skolens grunddistrikt, bortset fra søskende.

Skoledistrikt	Roder i skoledistrikt Grunddistrikt/skole	Roder i grunddistrikter
12 Bispebjerg	282, 287-305, 308-318 Holbergskolen Bispebjerg skole Grundtvigskolen Frederikssundsvejens Skole Grøndalsvængets Skole	314-318 299-304, 312 308-311, 313 287, 289, 292, 297-298, 305 282, 288, 290-291, 293-296
13 Sundbyøster	323-325, 358-389 Sundpark Skole Østrigsgades Skole Sønderbro Skole Gerbrandskolen Sundbyøster Skole Skolen ved Sundet	364, 366, 372-375, 378 362, 368-371 323-325, 358-361, 363 383-385, 387 365, 367, 379-382, 386 376-377, 388-389
14 Sundbyvester	326 – 328, 339 - 357 Dyvekeskolen Højdevangens Skole Peder Lykke Skolen Amager Fælled Skole	341-342, 351, 353 352, 354-357 340, 346-350 326-328, 339, 343-345
15 Vestamager	329-338, 390-394 Skolen på Islands Brygge	329-338, 390-394

De enkelte skolers omfang

Hver enkelt skole omfatter børnehaveklasse og 1. - 9. grundskoleklasse.

Undtaget herfra er:

- Skolen på Islands Brygge, som omfatter 1. - 7. klasse.
- Sankt Annæ Gymnasium (folkeskoleafdeling), som omfatter 3. - 10. klasse.
- Heimdalsgades Overbygningsskole (HGO), som omfatter 8. - 10. klasse
- Hillerødgades Skole, Havremarkens Skole og Rådmandsgades Skole, som hver omfatter 1.- 7. klassetrin, og er basisskoler for Heimdalsgades Overbygningsskole

Der oprettes 10. klasser på grundlag af skolernes tilbud samt elevernes behov og ønsker. I tilknytning til styrelsesvedtægtens bilag udarbejdes hvert år en oversigt over undervisningstilbudets omfang ved den enkelte skole.

Der oprettes 10. klasse miljøer i muligt omfang. Et 10. klasse miljø består af flere 10. klasser/linier samlet på en skole eller Ungdomsskolen.

Undervisning i visse fag kan tilrettelægges i samarbejde med Ungdomsskolen.

Skolebiblioteker

Ved hver selvstændig skole findes et skolebibliotek, oprettet som et pædagogisk center. Skolebiblioteket stiller skolens undervisningsmidler til rådighed for undervisningen og yder vejledning i deres anvendelse.

Ud over de enkelte skolers skolebibliotek findes en fællessamling på Center for Undervisningsmidler.

Undervisning i fritiden samt serviceinstitutioner m.m.

Der kan etableres musikundervisning i fritiden på den enkelte skole i henhold til folkeskolelovens § 3, stk. 3.

Uddannelses- og Ungdomsudvalget kan træffe beslutning om etablering af anden undervisning i fritiden.

Musikskolen tilbyder frivillig musikundervisning og musikalsk grundkursus. Skolen administreres efter en særlig vedtægt.

Billedskolen varetager frivillig billedkunstundervisning og undervisningsforløb for folkeskoleklasser m.v. Skolen administreres efter en særlig vedtægt.

Center for Undervisningsmidler udøver rådgivende og vejledende virksomhed med hensyn til skolebibliotekernes funktioner og materialer. Center for Undervisningsmidler omfatter en samling af undervisningsmidler beregnet til udlån til undervisningsinstitutioner i København. Centret informerer om undervisningsmidler og vejleder lærere om undervisningsmidlers anvendelse.

Bestyrelsen for Center for Undervisningsmidler fastsætter retningslinier for centrets virksomhed inden for de rammer, Borgerrepræsentationen fastsætter. Bestyrelsen afholder mindst en gang om året møde med repræsentanter for brugere af Center for Undervisningsmidler.

Center for Informatik yder bistand til folkeskoler, gymnasier m.v., koordinerer indkøb af it-udstyr og it-programmer, forestår kursusvirksomhed og udlåner medieudstyr.

Center for Vejledning koordinerer uddannelsesvejledningen af unge i forhold til såvel skole- som ungdomsvejledning. Desuden koordineres erhvervspraktikordningen, dannelse af 10.klasse samt erhvervsgrunduddannelsen. Center for Vejledning forestår efteruddannelse af vejledere og lærere med vejledningsopgaver samt dokumentation af vejledningsindsatsen. Desuden koordinerer Centeret forvaltningens internationale indsats.

Skoletjenesten formidler museumsbesøg m.v. til folkeskoleklasser. Københavns Kommune indgår i et fælleskommunalt samarbejde omkring denne tjeneste.

Kalvebod Naturskole tilbyder undervisningsaktiviteter i naturen som et supplement til den almindelige undervisning i fag som biologi, geografi, natur/teknik, billedkunst, sløjd og hjemkundskab. Naturskolen administreres efter en særlig vedtægt i samarbejde mellem Skov- og Naturstyrelsen og Københavns Kommune.

Under udvikling er Økobaser i bynære naturområder og mininaturskoler i byens parker. Disse naturskoler administreres i samarbejde mellem Skov- og Naturstyrelsen, Parkafdelingen og Uddannelses- og Ungdomsforvaltningen.

Miljøtjenesten tilbyder undervisningsaktiviteter på en række miljøinstitutioner og eksperimenterende værksteder for børn, fx Energi- og Vandværkstedet, Øresundsmiljøskolen og Naturværkstedet Kløvermarken. Miljøtjenesten administreres efter en særlig vedtægt i samarbejde mellem Miljø- og Forsyningsforvaltningen, Familie- og Arbejdsmarkedsforvaltningen og Uddannelses- og Ungdomsforvaltningen.

Normeringer

Tjenestemænd er omfattet af bestemmelserne i vedtægt for Københavns Kommunes tjenestemænd, pensionsvedtægt for Københavns Kommune og vedtægt om tjenestemandslønninger m.fl. samt om normering af tjenestemandstillinger i Københavns Kommune.

Lærere med tjeneste ved Uddannelses- og Ungdomsforvaltningen kan – hvis såvel den pågældende lærer som den ansættende myndighed måtte ønske det – inden for deres pligtige timetal overtage anden undervisning henholdsvis varetage anden pædagogisk virksomhed, herunder i ungdomsskolen.

Overenskomstansatte er omfattet af de indgåede overenskomster/aftaler for de respektive personalekategorier.

Bilag IV

Undervisningens organisering

Klassedannelsen

Forud for hvert skoleår fastsætter Uddannelses- og Ungdomsudvalget de enkelte skolers kapacitet samt antal dage i skoleåret.

Klassedannelsen udarbejdes på baggrund af skolernes kapacitet og det vedtagne budget og forelægges for Uddannelses- og Ungdomsudvalget.

Pædagogisk selvforvaltning

Fordelingen af den enkelte skoles samlede årlige timetal foretages af skolens ledelse på baggrund af de principper og retningslinier, som skolebestyrelsen fastlægger under hensynstagen til de af Borgerrepræsentationen fastsatte minimumstimetal samt andre fastsatte retningslinier. I den pædagogiske selvforvaltning indgår dels fagenes fordeling på det enkelte klassetrin og som følge heraf eventuelt forslag til ændrede læseplaner, dels anvendelse af de timer, skolen tildeles ud over minimumslektionstallet.

Dette giver bl.a. mulighed for, at der ved fagenes vægtning på de forskellige klassetrin kan tages hensyn til lokale ønsker, behov og muligheder. Ligeledes beror anvendelsen af de elevtalsbestemte timer samt timer til specialcenter og sprogcenter på lokal afgørelse. Ud over det her fastsatte årlige minimum for eleverne skal fordelingen ske på grundlag af folkeskolelovens bestemmelser om fagenes placering på de enkelte klassetrin (§§ 5, 7, 8, 9, 16 og 18) og under hensyn til læseplanerne.

Skolerne kan selv fastsætte de konkrete elevtimetal de enkelte uger fordelt på fagene, idet minimumstimetallene på årsbasis samt folkeskolelovens bestemmelser i øvrigt skal respekteres.

Timefordeling

For eleverne fastsættes følgende minimum for antal klokketimer

Børnehaveklasse	750	timer
1. – 3. klasse	2250	timer for disse tre år under ét.
4. – 6. klasse	2310	timer for disse tre år under ét
7. – 9. klasse	2550	timer for disse tre år under ét
10. klasse	840	timer

Herudover fastsættes en række minimumstimetal for forskellige faggrupper og fag. Disse fremgår af oversigten på næste side. De bindende minimumstal er trykt med fed skrift.

Timetildeling

På grundlag af klassetal og elevtal tildeles den enkelte skole et samlet antal klokketimer. Tildelingen sikrer, at de anførte minimumstimetal kan overholdes.

Vejledende timestfordelingsplan fra skoleåret 2005/2006

Timefordelingsplan Årnormer - klokketimer	Klassetrin:									
	Bh.kl.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
Humanistiske fag										
<i>Minimumstimet</i>		1020			960			1320		
<i>Vejledende timetal regnet i årlige klokketimer</i>										
Dansk		360	270	210	170	170	170	160	160	160
Engelsk				60	60	90	90	90	90	90
Tysk/fransk ²								90	90	90
Historie				30	30	30	60	60	30	60
Kristendomskundskab		30	30	30	30	30	30		30	30
Samfundsfag									60	30
Naturfag										
<i>Minimumstimet</i>		570			540			790		
<i>Vejledende timetal regnet i årlige klokketimer</i>										
Matematik		150	150	150	120	120	120	100	120	120
Natur/teknik		30	30	60	60	60	60			
Geografi								60	60	
Biologi								60	30	30
Fysik/kemi								60	60	90
Praktisk/musiske fag										
<i>Minimumstimet</i>		510			720			350		
<i>Vejledende timetal regnet i årlige klokketimer</i>										
Idræt		60	60	60	60	90 ¹	60	60	60	60
Musik		60	60	60	60	30	30			
Billedkunst		30	60	60	50	40	30			
Håndarbejde										
Sløjd					90	90	90	60		
Hjemkundskab										
Valgfag ³									60	50
Frit placeret til Bevægelsestid⁴										
<i>Minimumstimet</i>		60								
<i>Vejledende timetal</i>		60								
Klassens tid										
<i>Minimumstimet</i>		90			90			90		
Klassens tid		30	30	30	30	30	30	30	30	30
Samlet minimumstimet		2250			2310			2550		
Samlet vejledende timetal, klassetrin		750	750	750	760	780	770	830	880	840
Basistimer pr. år		600	600	660	660	660	660	660	660	660
Børnehaveklasse⁵										
<i>Minimumstimet</i>	750									
Ikke fagdelt	750									
<i>Minimumstimet</i> dansk (1. - 3. kl.)		810								
<i>Minimumstimet</i> matematik (1. - 3. kl.)		450								
<i>Minimumstimet</i> 10. klasse										840

1 Svømning indgår her på 5. klassetrin. Vælges i stedet fx 4. klassetrin, reguleres timetallet inden for den praktisk/musiske faggruppe.

2 Tysk/fransk er tilbudsfag.

3 For elever, der ikke vælger tysk eller fransk på 8.- 9. klassetrin, øges antallet af valgfagtimer tilsvarende.

4 De 60 timer på 1.-3. klassetrin (her placeret på 2. klassetrin) skal blandt andet anvendes til bevægelsesaktiviteter inden for klassetrinnet obligatoriske fag. Det er overladt til de enkelte skolebestyrelser selv at afgøre, til hvilke(t) af de obligatoriske fag på de pågældende trin timerne skal tildeles.

5 I de 750 timer er indregnet timer til samtænkning (bevægelsestid, fordybelse). Det er i den sammenhæng den enkelte skolebestyrelse, der kan fastlægge principper for udmøntning af denne tid. Det forudsættes, at dette sker med inddragelse af forældrebestyrelser/forældreråd

Overgangsbestemmelser

Timefordelingsplanen gælder fra skoleåret 2003/2004 med følgende afvigelser de første to skoleår:

Skoleåret 2003/2004

3. klasse tillægges 60 timer bevægelsestid i stedet for de kommende 60 timers engelsk.
8. klasse tillægges 30 timer biologi og 30 timer historie i stedet for de kommende 60 timer samfundsfag.
9. klasse tillægges 60 timer samfundsfag i stedet for de kommende 30 timers historie og 30 timer biologi.

Skoleåret 2004/2005

9. klasse tillægges 60 timer samfundsfag i stedet for de kommende 30 timers historie og 30 timer biologi.

Først fra skoleåret 2005/2006 skal projektopgaven i væsentligt omfang inddrage emner fra både samfundsfag og historie, og den afsluttende prøve i fysik/kemi gøres fælles med biologi.

På de næste sider er de vejledende timetal for skoleårene 2003/2004 og 2004/2005 anført sammen med de minimumstimetal for de enkelte klassetrin som gælder i overgangsperioden. Endvidere findes en sammenligning mellem den nuværende og fremtidige timetal.

Vejledende timestfordelingsplan for skoleåret 2003/2004 (overgangsordning)

Timefordelingsplan Årsnormer - klokke timer	Klassetrin:									
	Bh.kl.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
Humanistiske fag										
<i>Vejledende timestal regnet i årlige klokke timer</i>										
Dansk ⁵		360	270	210	170	170	170	160	160	160
Engelsk					60	90	90	90	90	90
Tysk/fransk ²								90	90	90
Historie				30	30	30	60	60	60	30
Kristendomskundskab		30	30	30	30	30	30		30	30
Samfundsfag										90
Naturfag										
<i>Vejledende timestal regnet i årlige klokke timer</i>										
Matematik ⁵		150	150	150	120	120	120	100	120	120
Natur/teknik		30	30	60	60	60	60			
Geografi								60	60	
Biologi								60	60	
Fysik/kemi								60	60	90
Praktisk/musiske fag										
<i>Vejledende timestal regnet i årlige klokke timer</i>										
Idræt		60	60	60	60	90 ¹	60	60	60	60
Musik		60	60	60	60	30	30			
Billedkunst		30	60	60	50	30	40			
Håndarbejde										
Sløjd					90	90	90	60		
Hjemkundskab										
Valgfag ³									60	50
Frit placeret til bevægelsestid⁴			60	60						
Klassens tid		30	30	30	30	30	30	30	30	30
Samlet vejledende timestal, klassetrin		750	750	750	760	770	780	830	880	840
Minimumstimestal 2003/2004						720	780		840	840
Børnehaveklasse⁶		750								
Ikke fagdelte										
10. klasse										840

1 Svømning indgår her på 5. klassetrin. Vælges i stedet fx 4. klassetrin, reguleres timestallet inden for den praktisk/musiske faggruppe.

2 Tysk/fransk er tilbudsfag

3 For elever, der ikke vælger tysk eller fransk på 8.- 9. klassetrin, øges antallet af valgfagstimer tilsvarende.

4 De 120 timer på 1.-3. klassetrin (her placeret på 2. og 3. klassetrin) skal blandt andet anvendes til bevægelsesaktiviteter inden for klassetrinnet obligatoriske fag. Det er overladt til de enkelte skolebestyrelser selv at afgøre, til hvilke(t) af de obligatoriske fag på de pågældende trin timerne skal tildeles.

5 For klasser, der påbegynder undervisningen i 1. klasse 2003/2004, gælder at undervisningstimestallet for eleverne opgjort samlet for 1.-3. klassetrin mindst skal udgøre 810 timer i dansk og 450 timer i matematik.

6 I de 750 timer er indregnet timer til samtænkning (bevægelsestid, fordybelse). Det er i den sammenhæng den enkelte skolebestyrelse, der kan fastlægge principper for udmøntning af denne tid. Det forudsættes, at dette sker med inddragelse af forældrebestyrelser/forældreråd

Vejledende timestfordelingsplan for skoleåret 2004/2005 (overgangsordning)

Timefordelingsplan Årsnormer - klokke timer	Klassetrin:									
	Bh.kl.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
Humanistiske fag										
<i>Vejledende timestal regnet i årlige klokke timer</i>										
Dansk ⁵		360	270	210	170	170	170	160	160	160
Engelsk				60	60	90	90	90	90	90
Tysk/fransk ²								90	90	90
Historie				30	30	30	60	60	30	60
Kristendomskundskab		30	30	30	30	30	30		30	30
Samfundsfag									60	30
Naturfag										
<i>Vejledende timestal regnet i årlige klokke timer</i>										
Matematik ⁵		150	150	150	120	120	120	100	120	120
Natur/teknik		30	30	60	60	60	60			
Geografi								60	60	
Biologi								60	30	30
Fysik/kemi								60	60	90
Praktisk/musiske fag										
<i>Vejledende timestal regnet i årlige klokke timer</i>										
Idræt		60	60	60	60	90 ¹	60	60	60	60
Musik		60	60	60	60	30	30			
Billedkunst		30	60	60	50	30	40			
Håndarbejde										
Sløjd					90	90	90	60		
Hjemkundskab										
Valgfag ³									60	50
Frit placeret til bevægelsestid⁴			60							
Klassens tid		30	30	30	30	30	30	30	30	30
Samlet vejledende timestal, klassetrin		750	750	750	760	770	780	830	880	840
Minimumstimestal 2004/2005							780			840
Børnehaveklasse⁶	750									
Ikke fagdelt										
10. klasse										840

- 1 Svømning indgår her på 5. klassetrin. Vælges i stedet fx 4. klassetrin, reguleres timestallet inden for den praktisk/musiske faggruppe.
- 2 Tysk/fransk er tilbudsfag
- 3 For elever, der ikke vælger tysk eller fransk på 8.- 9. klassetrin, øges antallet af valgfagstimer tilsvarende.
- 4 De 60 timer på 1.-3. klassetrin (her placeret på 2. klassetrin) skal blandt andet anvendes til bevægelsesaktiviteter inden for klassetrinnes obligatoriske fag. Det er overladt til de enkelte skolebestyrelser selv at afgøre, til hvilke(t) af de obligatoriske fag på de pågældende trin timerne skal tildeles.
- 5 For klasser, der påbegynder undervisningen i 1. klasse 2003/2004 eller 2004/2005, gælder at undervisningstimestallet for eleverne opgjort samlet for 1.-3. klassetrin mindst skal udgøre 810 timer i dansk og 450 timer i matematik.
- 6 I de 750 timer er indregnet timer til samtænkning (bevægelsestid, fordybelse). Det er i den sammenhæng den enkelte skolebestyrelse, der kan fastlægge principper for udmøntning af denne tid. Det forudsættes, at dette sker med inddragelse af forældrebestyrelser/forældreråd

Sammenligning mellem timetal efter gamle og nye folkeskolelov i København Nuværende timetal er anført i parentes

Timefordelingsplan Årsnormer - klokketimer	Klasstrin:									
	Bh.kl.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
Humanistiske fag										
<i>Vejledende timetal regnet i årlige klokketimer</i>										
Dansk		360 (270)	270 (270)	210 (210)	170 (150)	170 (150)	170 (150)	160 (150)	160 (150)	160 (180)
Engelsk				60 (0)	60 (60)	90 (90)	90 (90)	90 (90)	90 (90)	90 (90)
Tysk/fransk								90 (90)	90 (90)	90 (90)
Historie				30 (30)	30 (30)	30 (30)	60 (60)	60 (30)	30 (60)	60 (0)
Kristendomskundskab		30 (30)	30 (30)	30 (30)	30 (30)	30 (30)	30 (30)		30 (30)	30 (30)
Samfundsfag									60 (0)	30 (120)
Naturfag										
<i>Vejledende timetal regnet i årlige klokketimer</i>										
Matematik		150 (150)	150 (120)	150 (120)	120 (90)	120 (90)	120 (90)	100 (90)	120 (90)	120 (120)
Natur/teknik		30 (30)	30 (30)	60 (60)	60 (60)	60 (60)	60 (90)			
Geografi								60 (60)	60 (60)	
Biologi								60 (60)	30 (60)	30 (0)
Fysik/kemi								60 (60)	60 (60)	60 (60)
Praktisk/musiske fag										
<i>Vejledende timetal regnet i årlige klokketimer</i>										
Idræt		60 (30)	60 (60)	60 (60)	60 (60)	90 (90)	60 (60)	60 (60)	60 (60)	60 (60)
Musik		60 (60)	60 (60)	60 (60)	60 (60)	30 (30)	30 (60)			
Billedkunst		30 (60)	60 (60)	60 (60)	50 (60)	40 (60)	30 (0)			
Håndarbejde Sløjd					90 (90)	90 (60)	90 (120)	60 (60)		
Hjemkundskab Valgfag									60 (60)	50 (60)
Frit placeret til bevægelsestid		0 (60)	60 (60)	0 (60)						
Klassens tid		30 (30)	30 (30)	30 (30)	30 (30)	30 (30)	30 (30)	30 (30)	30 (30)	30 (30)
Samlet vejledende timetal, klasstrin	750 (750)	750 (750)	750 (750)	750 (750)	750 (750)	780 (750)	770 (810)	830 (810)	880 (870)	840 (870)
10. klasse										840 (840)

Bilag V

Undervisning på hospital

Hospitalsundervisning

- Folkeskolelovens § 23.

Elever, der er indskrevet i folkeskolen, men som på grund af smittefare eller af hensyn til deres sundhed eller velfærd ikke kan undervises i skolen er berettiget til sygeundervisning.

Endvidere fremgår grundlaget for hospitalsundervisning af "Bekendtgørelse nr. 675 af 26. oktober 1987 om sygeundervisning for elever i folkeskolen og visse private skoler".

Ifølge bekendtgørelsen er formålet med sygeundervisningen at fremme elevernes indlæring og personlige udvikling på en sådan måde, at de ved genoptagelse af almindelig skolegang kan følge undervisningen på det klassetrin, de tilhører.

Københavns Kommune har indrettet hospitalsundervisning for børn i alderen 6 – 18 år på følgende hospitaler:

- Amager Hospital
- Rigshospitalet
- Bispebjerg Hospital

Tilsynet med undervisningen varetages henholdsvis af Skolen ved Sundet, Øster Farimagsgades Skole og Holbergskolen.

På Bispebjerg Hospital foregår undervisningen dels på Børnepsykiatrisk afsnit, og dels på Ungdomspsykiatrisk afsnit. Der er tale om elever med store psykiske vanskeligheder.

Undervisningen på Bispebjerg Hospital kan mere sammenlignes med en egentlig skole, da børnene er der gennem længere tid. Skoledagen er bygget op - som i en almindelig skole - efter et fast skema.

De yngste elever undervises alene eller i små hold. De ældste elever undervises på større hold, alt efter elevens tilstand.

Bilag VI

Støtteforanstaltninger, Specialpædagogisk bistand og specialundervisning

I. Lovgrundlag

Undervisningsministeriets lovbekendtgørelse nr. 870 af 21. oktober 2003 (folkeskoleloven) med senere lovændringer indeholder følgende bestemmelser om specialundervisning:

- § 3, stk. 2. Til børn, hvis udvikling kræver en særlig hensyntagen eller støtte, gives der specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand. Undervisningsministeren fastsætter regler herom.
- § 4 Efter regler, der fastsættes af undervisningsministeren, tilbyder folkeskolen specialpædagogisk bistand til børn, der endnu ikke har påbegyndt skolegangen.
- § 12, stk. 2. Henvisning til specialundervisning, som ikke er af foreløbig karakter, sker efter pædagogisk-psykologisk rådgivning og efter samråd med eleven og forældrene.

Københavns Kommune er forpligtet til at yde specialpædagogisk bistand såvel efter § 20, stk. 1 (specialundervisning) som efter § 20, stk. 2 (vidtgående specialundervisning).

Reglerne for denne undervisning fremgår af bekendtgørelse nr. 896 af 22. september 2000 om folkeskolens specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand.

Undervisningsministeriets vejledning nr. 82 af 10. juni 1999 vedrører folkeskolens indsats over for elever, hvis udvikling kræver en særlig hensyntagen og støtte.

2. Principper for undervisningens tilrettelæggelse

Undervisningen skal tilrettelægges med baggrund i følgende principper:

Mindsteindgreb

Undervisningen af børn med særlige behov bør, såfremt det er muligt gives i nær tilknytning til undervisningen i den almindelige klasse.

Tilrettelæggelse af undervisningen bør altid ske efter et "mindsteindgrebsprincip": Særlig støtte bør tilrettelægges med udgangspunkt i den almindelige undervisning og således, at det mindst indgribende tiltag altid søges etableret frem for et mere indgribende.

Iværksættelse af specialundervisning finder kun sted i situationer, hvor det ikke er muligt at afhjælpe vanskelighederne inden for rammerne af den almindelige undervisning.

For at kunne give alle børn lige muligheder for at udvikle sig og lære, er det nødvendigt at give forskellige undervisningstilbud ud fra de særlige undervisningsbehov, den enkelte elev har.

Elever med særlige behov skal have mulighed for at modtage undervisning under en eller flere af følgende former:

- Normalundervisningen støttes ved rådgivning og vejledning, så den udvikles til også at kunne klare særlige undervisningsopgaver.
- Normalundervisningen støttes ved, at en ekstra lærer deltager i undervisningen.
- Normalundervisningen suppleres for enkelte elever med undervisning(en) uden for klassen af fagets lærer.
- Normalundervisningen suppleres/erstattes delvis med undervisning fra skolens specialcenter.
Normalundervisningen erstattes helt af specialundervisning i en specialklasse eller på en specialskole.

Sammenhæng mellem almen- og specialundervisning

Der bør skabes en høj grad af sammenhæng mellem de to undervisningsformer. Denne sammenhæng skal også være tydelig for eleven. Specialundervisningen skal tilrettelægges således, at den understøtter den pædagogiske sammenhæng i elevens undervisning.

Ansvar for elevens undervisning bør være et fælles anliggende for både special- og normalundervisningens lærere, således at der skabes helhed i elevens samlede undervisning og udvikling.

Når elevens tilhørsforhold til klassen bevares, skal undervisningen planlægges således, at det sikres, at eleven fortsat indgår i klassens faglige og sociale liv og således, at der er en naturlig sammenhæng mellem klassens og den specialunderviste elevs undervisning.

Specialundervisningen må tage sit udgangspunkt i klassens generelle undervisningsplanlægning.

Samarbejde med forældrene

Iværksættelse af specialundervisning må ske i tæt samarbejde mellem skole og forældre.

I skole/hjem-samarbejdet skal der bygges på en model, hvor elev, forældre og skole fører ligeværdige løbende drøftelser om elevens skolegang og udviklingsmuligheder.

Det er vigtigt, at der i samarbejdet lægges vægt på at skabe overensstemmelse mellem skolens og hjemmets forventninger til eleven og de forudsætninger, eleven har.

Det er vigtigt, at eleven føler sig medansvarlig for sin egen undervisning, er med til at definere sine egne undervisningsmål og har ansvar for udvikling af sine egne muligheder.

Fleksibilitet

Støtte- og specialundervisningen på den enkelte skole bør tilrettelægges således, at der bli-

ver mulighed for at tilgodese elever med forskellige særlige behov.

Det er derfor nødvendigt, at den enkelte speciallærer tillægges et stort antal ugentlige timer. Dette vil kunne sikre, at det er få lærere, der forestår al undervisning for den enkelte elev. Læreren kan samtidig på denne måde bevare og udvikle sin ekspertise.

Et stort timetal muliggør endvidere en forenklet samarbejdsstruktur og en fleksibel udnyttelse af ressourcerne på grund af færre involverede. Herved forøges mulighederne for at variere undervisningens intensitet efter elevens behov.

Nærhed og etablering af lokale netværk

Undervisningen af elever med særlige behov bør i videst muligt omfang foregå på distriktsskolen, således at eleven bevarer tilknytningen til den lokale skole, fritidshjem, kammeratskabsgruppe m.v.

Med henblik på større grad af koordinering mellem skole- og socialektor bør der udvikles lokale netværk (samarbejdsrelationer), der kan danne grundlag for en koordineret indsats over for elever med vanskeligheder.

3. Undervisningens ordning og formål

A. Specialpædagogisk bistand til børn i førskolealderen.

- Folkeskolelovens § 20 stk. 1 og 2

Der tænkes først og fremmest på børn med tale- og sprogproblemer af forskellig art. Der til kommer børn med andre udviklingsproblemer.

Bistanden ydes koordineret med den indsats, der gives af Børneklubben og specialbørnehaverne under Familie- og Arbejdsmarkedsudvalget.

I hvert af de 4 PPR distrikter (Pædagogisk Psykologisk Rådgivning) er etableret et småbørns-center med tilhørende specialpædagogiske tilbud. Her behandles enhver henvendelse om specialpædagogisk bistand til småbørn.

På baggrund af en pædagogisk-psykologisk vurdering tilbydes:

- a) Undervisning og træning af barnet individuelt, eksempelvis i barnets daginstitution.
- b) Undervisning og træning af barnet sammen med andre i et gruppetilbud, eksempelvis sproggruppe og døvegruppe.
- c) Instruksjon og vejledning af bl.a. daginstitutionspersonale og forældre.
- d) Særlige pædagogiske hjælpemidler, eksempelvis sende- modtageanlæg til hørehæmmede børn.

Den specialpædagogiske bistand udføres af den/de personalegrupper, der har forudsætninger for at arbejde med det pågældende problem (talepædagog, børnehavepædagog, psykolog).

Specialcenter

De etablerede specialcentre på skolerne har til opgave at tilbyde

- forebyggende undervisning
- supplerende undervisning

- specialundervisning

Specialcentrets formål

Specialcentrets virksomhed omfatter undervisning af alle elever med særlige behov, hvor normalundervisningen ikke er tilstrækkelig. De særlige behov kan være af både faglig og socialemotionel karakter.

Specialcentret er et forum, hvor skoleledelsen kan skaffe sig et grundlag for sine afgørelser vedrørende elever med særlige behov.

I specialcentret drøftes bl.a. anvendelsen af ressourcerne til undervisning af elever med særlige behov.

Vejledning

Undervisningen i og omkring specialcentret er beskrevet i "Vejledning for støttecentre i Københavns Skolevæsen af januar 1993". Denne vejledning er fortsat gældende.

B. Elever med specifikke indlæringsvanskeligheder.

- Folkeskolelovens § 20 stk. 1

Elever på 1. – 2. klassetrin tilbydes overvejende specialundervisning i klassen.

Elever på 7. – 10. klassetrin tilbydes overvejende individuel specialundervisning uden for klassen.

Intensive læsekurser for elever på 3. – 4. klassetrin med behov for et korterevarende intensivt for-løb (3 – 4 måneder á 10 – 15 timer).

Holdundervisning for elever fra egen skole med større læse-/stavevanskeligheder i forhold til alderen og til klassens niveau.

Holdundervisning er et supplement til undervisningen i klassen, og der forudsættes et snævert samarbejde med fagets lærer. Undervisningen tilbydes normalt for op til 2 år ad gangen. Den kan finde sted inden for og helt eller delvis uden for elevens almindelige timetal med forældrenes accept.

Målsætningen for arbejdet er, at elevens læse-/staveudvikling bringes på et alders- og klassevarende niveau.

Holdundervisning tilbydes elever i 3. – 6. klasse med 2 – 5 timer om ugen.

Læsegruppe for elever med meget massive læse-/stavevanskeligheder fra egen skole, for hvem holdundervisning ikke er tilstrækkeligt. Læsegruppen består almindeligvis af 5-6 elever. Undervisningen omfatter alle dansktimer, eventuelt matematik og/eller engelsk.

Målsætningen for arbejdet er, at elevens læse-/staveudvikling bringes på et alders- og klassevarende niveau.

Læsegruppe kan oprettes på 4. – 6. klassetrin og eventuelt på 7. – 9. klassetrin og har typisk et ugentligt timetal på 8 – 10 timer. Læsegruppen oprettes primært for elever fra

samme klassetrin, og eleverne får deres øvrige undervisning i hjemklassen.

C. Elever med socialt-emotionelle vanskeligheder.

- Folkeskolelovens § 20 stk. 1

Der er tale om elever, der i forskellig grad er ude af stand til at honorere skolens krav om adfærd og socialt samspil.

Indskolingsklasser for skolebegyndere i 1. klasse.

Klasserne er et tilbud til elever, der har behov for en særlig tilrettelagt skolestart. Elevantallet kan variere fra 6 – 8, og forløbet er etårigt, dog med mulighed for, at eleven forbliver i klassen i to år.

Målsætningen for undervisningen er at udvikle elevernes sociale handlemuligheder, så de gradvis kan indgå i et forpligtende samvær og lære at tage medansvar for egen læring.

Individuel specialundervisning kan gives af en lærer i eller uden for klassen og herudover eventuelt som personlig støtte ved en medhjælp.

Målsætningen for undervisningen i klassen er at give eleven større selvtillid og forbedrede sociale handlingsmuligheder for at indgå i relationerne i klassen. Det vil ofte være hensigtsmæssigt samtidig at arbejde med klassens miljø.

Målsætningen for undervisning uden for klassen er at efterbehandle og foregribe nye vanskeligheder for eleven i klasse miljøet.

Endelig kan det endvidere være en målsætning at give eleven den nødvendige undervisning i perioder, hvor det ikke er muligt at have eleven i klassen.

Observationsgruppe for elever fra egen skole med større og mere vedvarende behov. Gruppen vil almindeligvis have indtil 5 elever i perioder på 3 måneder. En observationsgruppe kan omfatte elever i børnehaveklasse - 3., 4. – 6. eller 7 – 9. klassetrin i et varierende timetal. Eleven er fortsat tilknyttet hjemklassen i fag og/eller perioder, hvor det er muligt.

Målsætningen for arbejdet er at udvikle elevens sociale handlemuligheder i et systematisk og struktureret miljø under anvendelse af såvel traditionelle som alternative pædagogiske metoder.

Der er desuden behov for et udvidet samarbejde med hjemmet.

Observationsklasser for elever fra flere skoler med betydelige og vedvarende vanskeligheder til trods for individuel undervisning og/eller gruppeundervisning.

Observationsklasser oprettes fra 3. klassetrin.

Eleven modtager hele sin undervisning i klassen, men kan efter aftale modtage undervisning i enkelte fag i en almindelig klasse/på et valghold.

Målsætning for arbejdet er at støtte udviklingen af elevens personlighed og handlemulig-

heder.

Der vil ofte være tale om et flerårigt forløb for eleven, hvilket stiller betydelig krav til planlægning, struktur, metodevariation samt et omfattende samarbejde med hjemmet. En omhyggelig supervision af arbejdet er desuden påkrævet.

Skolegruppe for elever fra en eller flere skoler med større og mere vedvarende behov. Tilbuddet omfatter 3 – 5 elever i op til 3 måneder.

Der er tale om elever, som det ikke er muligt eller hensigtsmæssigt at undervise i en klasse, og som har betydelige vanskeligheder.

Målsætningen er at give et tidsmæssigt afgrænset tilbud, mens det undersøges, om der eksempelvis er brug for et tilbud i Familie- og Arbejdsmarkedsudvalgets regi.

Heldagsklasser for elever fra hele kommunen etableres i samarbejde med det lokale socialcenter, således at skolen forestår undervisningen og socialcentret varetager behandlingsdelen af indsatsen.

Det drejer sig om elever med så massive og vedvarende vanskeligheder, at det ikke er muligt eller relevant at give undervisningen i en almindelig undervisningsmæssig sammenhæng.

D. Elever med generelle indlæringsvanskeligheder.

- Folkeskoleloven § 20 stk. 1

Elever med generelle indlæringsvanskeligheder kan tilbydes undervisning på **Engskolen, Frederiksgård Skole** (specialskoler), samt i specialklasserækker på **Dyvekeskolen** og **Jagtvejens Skole**.

Omfang 1. - 10. klasse.

Elevgrundlag

Elever med generelle indlæringsvanskeligheder har komplekse og mangeartede problemer, som kendetegnes ved

- at de er fagligt svage i flere fag
- at indlæringen forløber langsomt
- at der er stor spredning med hensyn til intellektuel, følelsesmæssig, social og motorisk udvikling.

Herudover undervises undertiden elever med behov for vidtgående specialundervisning (Folkeskolelovens § 20 stk. 2).

Målsætning

Undervisningens mål er at øge elevernes kompetence, det vil sige at give eleverne indsigt og handlemuligheder. Herunder er det vigtigt at udbygge elevernes selvværdsfølelse og give dem mulighed for at udvikle en positiv identitet, således at de kan tilegne sig praktiske, kreative, intellektuelle og sociale færdigheder, for derved at blive i stand til at tage

medansvar for sig selv og andre.

Undervisningens indhold

Undervisningen tager udgangspunkt i elevernes forudsætninger og behov. Der tilstræbes en helhedsorienteret undervisning, hvor fælles emner af tværfaglig karakter veksler med mere fagspecifik undervisning.

Undervisningsbegrebet skal opfattes meget bredt, idet megen viden og kunnen, der vil være en selvfølgelighed i normalundervisningen, ikke er det hos denne elevgruppe.

Undervisningens organisering

Hovedprincippet er aldersopdeling i klasser/grupper, og der tilstræbes få-lærerordning omkring alle klasser/elevgrupper.

Der kan oprettes klasser/grupper for elever med vidtgående handicap.

E. Elever med meget massive og vedholdende læse/stavevanskeligheder.

- Folkeskolelovens § 20, stk. 2.

Elever med meget massive og vedholdende læse/stavevanskeligheder kan tilbydes undervisning i specialklasserækker.

Specialklasserækkerne findes for tiden på følgende skoler:

- Kirkebjerg Skole
- Østrigsgade Skole
- Hellig Kors Skole
- Lykkebo Skole
- Vanløse Skole (1 klasse)

Eleven modtager hele sin undervisning i klassen, men kan efter aftale modtage undervisning i enkelte fag i en almindelig klasse/på et valghold.

Målsætningen for arbejdet er, at der arbejdes systematisk med en udvikling af læse-/stavefærdigheden samt at styrke elevens personlige udvikling.

Specialundervisning i andre fag. Der kan tilrettelægges specialundervisning i regning/matematik og i engelsk som individuel undervisning eller som holdundervisning.

F. Bevægelseshæmmede elever.

– Folkeskolelovens § 20 stk. 2

Bevægelseshæmmede elever kan tilbydes undervisning på Afdelingen for bevægelseshæmmede, som er en specialklasserække på Skolen ved Sundet, Friluftsskolen
Omfang 1. - 10. klasse.

Elevgrundlag

Elever med omfattende bevægehandicap.

Målsætning

Det er målet at ruste eleverne til at leve med deres handicap. Undervisningen vægter det faglige, det sociale og den enkelte elevs individuelle udvikling.

Undervisningens indhold

Undervisningen organiseres primært fagdelt. Der gives tilbud om praktisk træning, arbejdskendskab og kreative fag.

Undervisningens organisering

Klasserækkernes placering giver mulighed for enkeltfagsintegration, det vil sige deltagelse i undervisningen i et eller flere fag på Skolen ved Sundet.

Elevernes skoleforløb deles undervisningsmæssigt op i tre faser:

- I. Indskoling
- II. Mellemtrinet
- III. Udslusningen

I første fase, der varer 3 – 4 år, lægges der stor vægt på sproglig opmærksomhed som en væsentlig forudsætning for indlæring.

På mellemtrinet arbejdes der individuelt med fagene dansk og matematik, således at udbyttet kan blive størst muligt for den enkelte.

Udslusningen, der dækker de tre sidste skoleår, er rettet mod:

1. Den faglige undervisning og enkeltfagsintegration
2. At lære eleverne mest muligt om deres muligheder i fremtiden – såvel i fritiden som på arbejdsmarkedet samt i forhold til de sociale myndigheder.
3. At gøre eleverne så selvstændige og selvhjulpne som muligt.

G. Elever med vidtgående specifikke indlæringsvanskeligheder.

– Folkeskolelovens § 20 stk. 2

Elever med vidtgående specifikke indlæringsvanskeligheder kan tilbydes vidtgående specialundervisning på **Skolen i Charlotttegården**, eller i en særlig klasse på **Matthæusgades Skole**.

Omfang 1. - 10. klasse.

Elevgrundlag

Normalt begavede elever med vidtgående specifikke indlæringsvanskeligheder, som ikke kan dækkes af distriktsskolernes tilbud om specialundervisning. Eleverne er typisk præget af komplekse problemstillinger. Det er elever, som har – eller har risiko for at få – sociale og følelsesmæssige problemer. Eleverne har funktionsvanskeligheder i forhold til alder og intelligens inden for følgende områder: koncentration, perception, kognition, hukommelse, sprog og motorik. Disse vanskeligheder betegnes i de fleste tilfælde som orga-

nisk betingede.

Målsætning

Undervisningens mål er, at eleverne tilegner sig faglig, social og personlighedsmæssig styrke, så de så vidt muligt efter nogle års undervisning kan følge skolernes almen- og specialundervisning. For nogle af eleverne vil dette ikke være muligt, hvorfor der kan blive tale om et længerevarende forløb på Skolen i Charlotttegården, og at de eventuelt må afslutte deres skolegang fra denne skole.

Undervisningens indhold

Der arbejdes ud fra et helbredssyn på eleven og dennes situation. Undervisningen er individuelt tilrettelagt og rummer ud over basisfagene en træning, der styrker det sociale, det emotionelle og det motoriske.

Et højt informationsniveau gennem samarbejde internt og eksternt er en af grundpillerne i arbejdet. Forældresamarbejdet prioriteres højt.

Undervisningens organisering

Eleverne undervises i grupper og undervisningen tilrettelægges med udgangspunkt i den enkelte elevs forudsætninger.

Der lægges vægt på at skabe et trygt undervisningsmiljø, som er en forudsætning for den enkelte elevs personlige, sociale og faglige udvikling.

Der sammensættes tilvalghold i orienterings- og praktiske/musiske fag samt fremmedsprog på tværs af grupperne. Eleverne tilbydes fra 5. klassetrin 2 – 4 lektioners undervisning ud over de 24 lektioner, som alle får.

H. Elever med vidtgående tale- og sprogvanskeligheder.

- Folkeskoleloven § 20 stk. 2

Elever med vidtgående tale- og sprogvanskeligheder kan tilbydes undervisning i specialklasserækken på **Nyboder Skole**.

Omfang bh.klasse - 5. klasse

Elevgrundlag

Tilbuddet henvender sig til elever, hvis sprog- og talevanskeligheder er så omfattende, at de ikke vil kunne følge undervisningen i folkeskolens almindelige klasser. Elevernes sproglige problemer er karakteriseret ved såvel impressive (sprogforståelse auditiv hukommelsesspændvidde og skelneevne) som ekspressive vanskeligheder (artikulation, fonologi, ordforråd, begreber, morfologi, syntaks og ordmobilisering). Desuden har nogle af eleverne andre vanskeligheder.

Målsætning

Det er målet at give eleverne bedst mulige betingelser for at udvikle sig sprogligt, emotionelt og socialt, så de på et tidspunkt vil kunne klare sig i normalundervisningen.

Undervisningens indhold

Eleverne undervises i folkeskolens almindelige fag, men der må først og fremmest arbejdes med elevernes forudsætninger. I en tryk social sammenhæng tages udgangspunkt i den enkelte elevs situation og egne erfaringer.

I børnehaveklassen arbejdes der systematisk med udvikling af elevernes opmærksomhed på sprogets form og indhold, og dette arbejde videreføres på de følgende klassetrin. Eleverne får ofte læsevanskeligheder. Læseundervisningen tilrettelægges derfor i overensstemmelse med elevernes sproglige funktioner.

Der lægges stor vægt på musiske og kreative samt praktisk betonedede undervisningsforløb. Forskellige værkstedstilbud gives på tværs af fag og klasser.

Undervisningens organisering

Der tilbydes undervisning i taleklasserækken, som normalt strækker sig fra børnehaveklasse til og med 5. klassetrin. Undervisning herudover kan dog etableres, hvis der er behov for det. Der tages ved fordelingen udgangspunkt i elevernes alder, men også deres udviklingstrin og funktionsniveau indgår i vurderingen.

1. Elever med vidtgående generelle indlæringsvanskeligheder.

– Folkeskolelovens § 20 stk. 2.

Elever med vidtgående generelle indlæringsvanskeligheder tilbydes undervisning på **Strandparkskolen, Øresundsskolen**, og overgangsklassen på **Frederiksgård Skole**.
Omfang 1. - 10. klasse.

En del elever tilbydes derudover undervisning i Frederiksberg Kommune og i Københavns Amt

Elevgrundlag

Elever med vidtgående psykiske og eventuelle fysiske handicap. Desuden elever, der på et givet tidspunkt ikke kan modtage undervisning på andre af Uddannelses- og Ungdomsforvaltningens skoler, idet deres vanskeligheder er så svære, at det kræver en særlig indsats.

Målsætning

Gennem et dynamisk samarbejde mellem forældre og skole skal der gives den enkelte elev de bedst mulige betingelser for:

- at udvikle nysgerrighed, fantasi, kreativitet og fremme en grundlæggende motivation til selvstændig eksperimenteren,
- at udvikle evnen til at lære med baggrund i en oplevelse og erkendelse af sin kompetence,
- at udvikle personlighed gennem erkendelse af sig selv og i forhold til omgivelserne,
- at tilegne sig grundlæggende færdigheder, der giver indsigt, erfaring og nye handlemuligheder, der kan medvirke til frihed på trods af handicappet,
- at tilegne sig metoder og teknikker, der kan kompensere for et eller flere handicap,
- at lære at tage ansvar for sig selv og medansvar for andre, således at ligeværd og demo-

krati bliver en grundlæggende erfaring.

Undervisningens indhold

Der udarbejdes en individuel læseplan for hver elev, der bygger på elevens kompetence og tager hensyn til dennes handicap. Undervisningsplanen udarbejdes af elevens lærere i samråd med de til skolen knyttede specialister, og den drøftes med forældrene, der er med til at godkende den.

Lærerteamet omkring klassen udarbejder en strategi for koordinering af elevernes individuelle undervisningsplaner. Undervisningen gennemføres differentieret, hvor den enkelte elevs undervisning ses i en helhed i forhold til eleven og til klassen.

Undervisningens organisering

Undervisningen organiseres som både fagdelt og ikke fagdelt, idet der i den individuelle undervisningsplan og i planens gennemførelse er tale om vekselvirkning.

Undervisningen gennemføres i klasser tilknyttet et lærerteam hvor

- 2 – 3 klasselærere har alle deres læsetimer i klassen
- faglærere arbejder tæt sammen med klasselærerne om den enkelte elevs undervisningsplan
- skolens specialister indgår som supervisorer i teamet og deltager i nogle undervisningsmoduler i et praktisk tværfagligt arbejde.

Herudover tilbydes eleverne i perioder særlig undervisning og behandling planlagt af specialister, faglærere m.fl.

J. Elever med vidtgående hørevanskeligheder.

- Folkeskolelovens § 20 stk. 2.

Elever med vidtgående hørevanskeligheder kan tilbydes undervisning på **Skolen på Kastelsvej**.

Omfang bh. klasse - 10. klasse.

Skolen på Kastelsvej er en landsdelsdækkende skole.

Elevgrundlag

Døve og svært tunghøre elever hjemmehørende øst for Storebælt. Nogle elever har desuden et tillægshandicap som f.eks. svag begavelse, psykiske vanskeligheder og/eller fysiske handicap.

Målsætning

Formålet med skolens undervisning er at give eleverne en øget kompetence, således at de opnår reelle handlemuligheder såvel praktisk med hensyn til viden som socialt, hvorved de kan forholde sig kvalificeret til både det døve samfund og til den hørende verden.

Undervisningens indhold

Skolen er en folkeskole, som på tegnsprog tilbyder døve børn den samme undervisning, som gives i den almindelige folkeskole. Endvidere tilbydes multihandicappede døve børn en individuelt tilpasset undervisning afhængig af det enkelte barns handicap og specielle

egenart.

Undervisningens organisering

Skolen rummer en klasserække fra børnehaveklasse til og med 10. klasse. Da eleverne er så forskellige, anvendes der mange forskellige organisationsformer som klasseundervisning, gruppeundervisning, holdundervisning m.v.

K. Elever med betydelige kontaktvanskeligheder, "gennemgribende udviklingsforstyrrelser".

– Folkeskolelovens § 20 stk. 2.

Elever med betydelige kontaktvanskeligheder kan tilbydes undervisning i Frejaskolen, som er beliggende på følgende adresser:

Frejaskolen, Sjællandsgade 10

Frejaskolen, Lønstrupvej 7

Frejaskolen, "Villaen" Hovmestermestervej 17.

Omfang 1.- 10. klasse.

Elevgrundlag

Der tilbydes vidtgående specialundervisning til normalt begavede elever med svære kontakt- og kommunikationsvanskeligheder, hvis intellektuelle potentiale vurderes at ligge indenfor normalområdet.

Eleverne er diagnosticeret indenfor autismespektret (gennemgribende udviklingsforstyrrelser, Autisme, Aspergers Syndrom).

Målsætning

Undervisningens mål er at give eleverne de bedste betingelser for at udvikle sig på såvel det faglige, det sociale som det følelsesmæssige område.

Undervisningens indhold

Undervisningen tilrettelægges helt individuelt. Det sker med udgangspunkt i beskrivelser af den enkelte elevs samlede situation, således at man sikrer eleven maksimale udviklingsbetingelser. En forudsætning for indlæringen er opbygningen af en tydelig struktur i et overskueligt og forudsigeligt miljø.

Ud over arbejdet med de formelle fag lægges stor vægt på at arbejde med elevens sociale og kommunikative færdigheder.

Undervisningens organisering

Der tilbydes undervisning op igennem hele skoleforløbet. Eleverne undervises i aldersopdelte grupper og undervisningen tilrettelægges med udgangspunkt i den enkelte elevs forudsætninger.

Til afdelingen på Lønstrupvej er tilknyttet et specialfritidshjem, der modtager børn fra afdelingerne på Lønstrupvej og Hovmestervej.

Frejaskolen, Sjællandsgade fungerer som helhedstilbud. Her er skole og fritid integreret.

Da børnenes kommunikative vanskeligheder har et omfang, der gør, at børnene selv har svært ved at formidle oplevelser, er et udvidet skole-hjem samarbejde af største vigtighed.

L. Integrering af elever med vidtgående vanskeligheder (enkeltintegrering).

– Folkeskolelovens § 20 stk. 2.

For elever, der kan magte dette, søges enkeltintegrering. Principielt omfatter enkeltintegreringen alle handicaptyper.

Der tilrettelægges en individuel plan i hvert tilfælde under anvendelse af forskellige støtte- og specialundervisningsformer, og der er et udstrakt samarbejde med forældrene.

M. Placering på skoler uden for København.

I henhold til folkeskolelovens § 20 stk. 2 kan handicappede undervisningspligtige elever derudover efter indstilling fra Pædagogisk Psykologisk Rådgivning henvises til skoler/institutioner beliggende i andre amtskommuner.

Observationskolonier

- Folkeskolelovens § 20 stk. 3 (Observationskolonierne henføres juridisk til § 20 stk. 3, men eleverne henføres til § 20 stk. 1)

Visitation til ophold på en observationskoloni sker på grundlag af en forudgående skolepsykologisk/skolepsykiatrisk undersøgelse, og den er et led i den skolepsykologiske/skolepsykiatriske indsats.

Uddannelses- og Ungdomsforvaltningen råder over 3 observationskolonier:

- Furesø-kolonien
- Kallehave Strand
- Terrasserne

Elevgrundlag

Potentielt almindeligt begavede elever, som på grund af forskelligartede omstændigheder i deres opvækstvilkår og/eller skolesituation udviser problemer af adfærdsmæssig, personlighedsmæssig, social- og/eller faglig/indlæringsmæssig karakter.

Eleverne vil ofte tidligere i deres opvækst/skolegang have modtaget forskelligartet specialundervisning eller specialpædagogisk bistand, men der kan også være tale om elever, som står i en akut udviklingskrise, som forudsætter en hurtig indsats.

Ophold på observationskoloni tilbydes overvejende elever fra 1. - 7. klassesetrin.

Målsætning

Formålet med ophold i et døgnmiljø er at få et grundigere indblik i elevens baggrund, ressourcer, aktuelle personlighedsmæssige udvikling, samt sociale- og/eller intellektuelle

funktionsniveau.

Elevens aktuelle problemer og situation søges belyst på grundlag af en helhedsorienteret indfaldsvinkel. Observationskolonierne iværksætter en specialpædagogisk indsats i overensstemmelse hermed.

Observationskolonierne skal formidle de indsamlede oplysninger og erfaringer på en sådan måde, at de kan danne baggrund for tilrettelæggelse af elevens fremtidige udviklings- og undervisningsforløb.

Samarbejdet med forældrene tillægges en afgørende betydning for afhjælpning af elevens problemer samt støtte i dennes videre udvikling.

Samarbejdet med PPR/Skolepsykiatrisk Center, hjemskolelærere med eventuelt flere er ligeledes af afgørende betydning.

Undervisningens indhold

Hovedvægten i undervisningen lægges på fagene dansk, matematik, orienteringsfag samt eventuelt engelsk og tysk.

Undervisningens organisering

Eleverne modtager på små skolehold individuelt tilrettelagt undervisning, som svarer til barnets faglige forudsætninger og skolemæssige situation.

Uden for undervisningstiden tilrettelægges forskellige fritids- og/eller specialpædagogiske aktiviteter med udgangspunkt i elevgruppens og den enkelte elevs ønsker og behov.

Kuratorordning

Kuratorordning tilbydes alle elever med generelle indlæringsvanskeligheder i afgangsklasserne og 2 – 3 år efter udskrivning omfattende erhvervsvejledning, jobsøgning, beskæftigelse, kurser, kontakt til sociale myndigheder, efterskoler m.v.

Kuratorordningen kan også omfatte andre elever i afgangsklasserne inden for specialundervisningen.

Undervisning i dagbehandlingstilbud eller anbringelsessteder.

- Folkeskolelovens § 20 stk. 3

I henhold til folkeskolelovens § 20 stk. 3 kan der indrettes specialundervisning i dagbehandlingstilbud eller anbringelsessteder oprettet efter lov om social service. Undervisningen skal opfylde folkeskolelovens formål og krav.

Der indgås undervisningsoverenskomst mellem institutionen og Uddannelses- og Ungdomsforvaltningen, og der udarbejdes retningslinier for visitering

Undervisningen på disse steder henføres til en § 20 stk. 1- eller § 20 stk. 2-undervisning.

Der er indgået undervisningsoverenskomst med følgende dagbehandlingstilbud:

Den Gule Flyver

Ryesgade 6

2200 N

Isbryderen

Kigkurren 8 C, 3. sal

2300 S

Der arbejdes p.t. på at kunne indgå undervisningsoverenskomst med følgende dagbehandlingstilbud:

Sputnik

Askovgården

Kapelvej 44

2200 N

Giraffen

Carl Niensens Alle 15

2100 Ø

Skolen på Gasværksvej

Vesterbrogade 137 - 2.. gård

1620 Kbh. V

Der er indgået driftsoverenskomst med DKO, som er en selvejende institution oprettet af Frederik den 5. ved fundats af 29. juni 1753 med senere ændringer.

Det kongelige Opfostringshus (DKO)

Ndr. Strandvej 129

3150 Humlebæk

Der arbejdes p.t. på at kunne indgå undervisningsoverenskomst med interne skoler på følgende døgninstitutioner:

Solhjem

Hasselvej 2

4690 Haslev

Kokkedal

Rungsted Strandvej 320

2970 Hørsholm

Frederikshøj

Primulavej 2

2720 Vanløse

Emdrupgård

Emdrupvej 138

2400 NV
Adashøj
Nærum Gadekær 1
2850 Nærum

Kennedygården
Nøjsomhedsvej 10
2100 København Ø.

Baunegården
Bavnestedet 201
3500 Værløse

Seden Enggård
Mindelundsvej 112
5240 Odense NØ

Tølløse Børne- og Ungdomspension
Kvarmløsevej 20
4340 Tølløse

Orøstrand
Stænget 6
Orø, 4300 Holbæk

Kastaniegården
Kastaniegårdsvej 30
4760 Vordingborg

Spanager
Spanagervej 14
4623 Li. Skensved

Pædagogisk Psykologisk Rådgivning (PPR)

Opgave

PPR har til opgave at belyse elevens faglige, personlige eller sociale problemer med henblik på at yde skolen, eleven og dennes forældre rådgivning om relevante muligheder for at afhjælpe elevens problemer eller eventuelle handicap. En væsentlig del af opgaven er rådgivning i forbindelse med specialundervisning efter folkeskolelovens § 20, stk. 1 og 2. Derudover ydes omfattende rådgivning af støttende karakter.

PPR har desuden til opgave at belyse småbørns (0 – 6 år) eventuelle behov for specialpædagogisk bistand.

PPR følger udviklingen og vurderer eventuel fortsættelse af specialundervisning m.v. mindst hvert halve år for småbørn og hvert år for elever.

PPR løser tilsvarende rådgivningsopgaver over for gymnasierne og voksenspecialundervisningen.

Herudover deltager PPR mere generelt i forebyggende og udviklende aktiviteter som øget undervisningsdifferentiering, drøftelser i specialcentre, kurser for lærere, deltagelse i udviklingsarbejde og oplysende arbejde.

Arbejdsform

Der modtages henvendelse fra daginstitutioner, skoler, forældre og elever, og der foretages en pædagogisk psykologisk vurdering på grundlag af de foreliggende oplysninger og uddybende undersøgelser. Der udarbejdes rapport efter behov. Rapporter tilintegøres, når der ikke mere er brug for dem, eller når forældrene ønsker det.

Organisation

PPR består af et hovedkontor, en aftsafdeling og 4 distriktskontorer.

Hovedkontoret varetager de koordinerende og fælles opgaver. Aftsafdelingen varetager opgaverne vedrørende vidtgående specialundervisning efter folkeskolelovens § 20, stk. 2. De 4 distriktskontorer løser de almindelige opgaver vedrørende småbørn og elever i distriktet.

Personalet består bl.a. af psykologer, socialrådgivere og konsulenter for læsning, tale- og hørevirksomhed.

Skolepsykiatrisk Center (SPC)

Opgave

Centret har til opgave at undersøge, støtte og behandle børn med forskellige mere omfattende psykiske vanskeligheder samt at yde konsulentbistand til specialskolerne m.v. Centret deltager i visitering til vidtgående specialundervisning efter folkeskolelovens § 20 stk. 2 og efter aftale i anden visitering.

Arbejdsform

Hovedparten af henvendelserne kommer fra PPR og skoler, men desuden kommer der henvendelser

Centret foretager dybtgående undersøgelser af de personlighedsmæssige, sociale og psykiatriske problemstillinger, som henvendelsen drejer sig om. I den forbindelse forventes forældrene også at deltage aktivt i undersøgelses- og eventuelt behandlingsforløbet. Der ydes individuel samt familiemæssig behandling.

Organisation

Personalet består bl.a. af børne- og ungdomspsykiatere, autoriserede psykologer og socialrådgivere.

Der er etableret teams, der deltager i samarbejdet med PPR's distrikter og med specialskolerne.

Bilag VII

Københavns Kommunes Fritidsordning (KKFO)

I. Formål for KKFO

KKFO skal bidrage til den styrkelse af barnets alsidige udvikling, som udspringer af samarbejdet mellem skole, fritidshjem og KKFO.

I forhold til det enkelte barn skal KKFO bidrage til

- at barnet udvikler alle sine kompetencer og styrkes på det sociale, motoriske og følelsesmæssige område som grundlag for læring og udvikling
- at barnet udvikler handlekraft og initiativ på baggrund af en positiv selvopfattelse. Det indebærer, at barnet dagligt skal føle sig værdsat og betydningsfuldt, at det stilles over for krav, det kan leve op til, og at det møder udfordringer i sin udvikling
- at barnet får omsorg og modtager støtte i tilegnelse og udvikling af sociale og almene færdigheder
- at barnet gør erfaringer med forskellig måde at lære på
- at barnet tilegner sig kundskaber og færdigheder
- at barnet får mulighed for oplevelser og udfoldelser

I forhold til individ og fællesskab skal KKFO bidrage til

- at give den enkelte mulighed for at udvikle de særpræg, herunder de kulturelle og sproglige, som gør hvert barn til en berigelse for fællesskabet
- at give den enkelte mulighed for at udvikle sig som en åben og selvstændig personlighed, der evner at etablere sociale relationer til og samarbejde med andre
- at give den enkelte mulighed for indsigt i egne følelser og for samtidig at udvikle evnen til at leve sig ind i andres følelser
- at give den enkelte mulighed for at dyrke fællesskaber, kammeratskab, venskaber og leg med andre
- at give den enkelte mulighed for at forbedre egne og andres livsvilkår og opnå forståelse for kulturelle værdier og for samspillet med naturen og miljøet

Anbefalinger

For at skole og KKFO bedst muligt kan opfylde disse formål, må en række forudsætninger søges opfyldt:

Organisationen

1. Der skal foreligge en organisation og en struktur, som giver plads til et samarbejde, hvor ligeværdige partnere kan skabe en pædagogisk ramme
2. Børnene skal opleve en overskuelig hverdag, og de skal have mulighed for at vælge mindre enheder, når de har behov for det
3. Der skal være tid, rum og personale til samarbejde på tværs af aldersgrupper og klassetrin, til projekter og andre tids- og sammenhængskrævende aktiviteter samt til at modtage børnene og til den daglige forældrekontakt

4. De fysiske rammer skal både understøtte planlagte aktiviteter og børnenes frie aktiviteter
Der skal sikres forskellige overskuelige rammer for børnenes virksomhed (værksteder, laboratorier, læsehjørner, tumlepladser osv.)

Barnets liv i skole og KKFO

1. Barnet skal have mulighed for at få kammerater og for at opleve sig accepteret af dem
2. Barnet bør ikke udsættes for pædagogisk umotiverede skift i voksenkontakter, men det skal på den anden side have mulighed for i løbet af en dag at se sig selv i forskellige sammenhænge med forskellige voksne
3. Barnet skal have det frirum, der er nødvendigt, for at det trives og udvikler sig i eget tempo, og i den sammenhæng have tid og ret til selv at bestemme og vælge individuelle aktiviteter
4. Barnet skal møde respekt for, at såvel voksenstyrede som børnestyrede aktiviteter kan styrke læring og udvikling
5. Barnet skal kunne bidrage aktivt både til egen og fællesskabets udvikling og have såvel medindflydelse som medbestemmelse

Samarbejdet omkring skole og KKFO

1. Der skal skabes en fælles målsætning for samarbejdet mellem KKFO og skole
2. Der må foreligge et beskrevet pædagogisk grundlag, som alle ansatte kender og kan forholde sig til
3. Lærere, pædagoger og forældre har et fælles udeligt ansvar for samarbejdet omkring det enkelte barn
4. Dokumentation og evaluering af samarbejdsprocessen skal være synlig
5. Der skal være mulighed for efteruddannelse, fordi forskellige, nye samarbejdsformer kræver nye kompetencer hos alle personalegrupper

Forholdet til forældrene

1. Samarbejdet mellem KKFO og skole skal både dreje sig om forældrenes indflydelse gennem skolebestyrelser og forældreråd og om deres medvirken ved og indflydelse på forældremøder, forældresamtaler, udarbejdelse af årsplaner/aktivitetsplaner mv.
2. Forældrene skal involveres i samarbejdsprocessen mellem skole og KKFO
3. Børnene skal opleve, at hjem, KKFO og skole arbejder sammen

2. Struktur

Københavns Kommunes Fritidsordning (KKFO) er oprettet i henhold til folkeskolelovens § 3 stk. 4.

KKFO'en er del af skolens virksomhed og omfattes af de almindelige regler for folkeskolens styrelsen.

Borgerrepræsentationen fastsætter de overordnede mål og rammer for KKFO-ordningerne.

Uddannelses- og Ungdomsudvalget fastsætter de generelle retningslinier for KKFO-ordningerne.

Skolebestyrelsen fastsætter principper for skolens virksomhed inden for de overordnede mål og rammer og generelle retningslinier, som Borgerrepræsentationen og Uddannelses- og Ungdomsudvalget har fastsat.

Forældrerådet er et rådgivende organ, der skal høres i alle spørgsmål vedrørende KKFO'ens virksomhed.

3. Forældreråd

Forældrerådet skal høres i alle spørgsmål vedrørende KKFO'ens virksomhed, herunder fastsættelse af pædagogiske mål og principper, forældresamarbejde, struktur, lokalemæssige forhold, budget og ansættelse af personale m.v.

Forældrerådet har rådgivende kompetence. Ved udtalelse fra forældrerådet skal ikke blot flertallets synspunkt, men også mindretallets synspunkt, fremgå.

Forældrerådet består af 3 eller 5 medlemmer, valgt af og blandt forældre til børn i KKFO'en, samt 2 medarbejderrepræsentanter.

På mindre KKFO'er kan forældrekredsen beslutte, at antallet af forældrerepræsentanter nedsættes til 3.

Valgperioden er 2 år.

KKFO-lederen varetager forældrerådets sekretærfunktioner og deltager i forældrerådets møder. Skoleinspektøren kan deltage i forældrerådets møder.

Forældrerådet vælger sin formand blandt de forældrevalgte medlemmer og fastsætter selv sin forretningsorden.

Forældrerådets møder skal foregå i en dialog. Forældreindflydelsen skal ikke alene foregå i dette forum, da det er vigtigt at opretholde dialogen mellem forældregruppen og personalet, som skal foregå gennem forældremøder, stuemøder og den daglige forældrekontakt.

Dialogen mellem de forældrevalgte forældrerådsmedlemmer, personalet og de øvrige forældre må tage sit udgangspunkt i hele børnegruppens udvikling og interesser.

4. Indskrivning

Ansøgning om optagelse i KKFO'en foregår på skolen i forbindelse med skoleindskrivningen.

Optagelse i KKFO'en forudsætter, at barnet er indskrevet på skolen.

Visitation til KKFO'en for børn med særlige behov foregår centralt i samarbejde med den enkelte KKFO for børn med særlige behov.

Indskrivning af børn til KKFO'en foretages af den centrale pladsanvisning ud fra det lokale indskrivningsteams forslag til fordeling af børn. Fordelingen sker i overensstemmelse med Socialministeriets vejledende regler for anvisning af fritidshjemspladser. Disse regler finder også anvendelse ved anvisning af pladser i KKFO'en.

5. Lokaler- og bygningsmæssige forhold

KKFO'en har på linie med skoledelen sin egen base på skolen. Basen er det sted, hvor børn og personalet i KKFO'en har deres hjembase, hvor det er muligt at præge rum og indretning efter de aktiviteter, der er planlagt, og som samtidig giver rum for børnenes spontane leg.

Basen er så vidt muligt placeret i eller i umiddelbar nærhed af indskolingsområdet og vil ofte være en integreret del af indskolingsområdet. Dette giver mulighed for, at man lokalt, i gensidig respekt for hinandens ønsker om brug af lokalerne, kan ændre og udvide råderummet for børn og ansatte på forskellige tidspunkter af dagen.

For KKFO'ens base gælder de samme pladskrav (2 kvm. pr. barn), som der stilles til fritidshjem efter serviceloven.

I KKFO'er for børn med særlige behov skal de lokalemæssige forhold tilpasses børnenes behov ud fra de normer og standarder, der gælder på området.

6. Budget

Borgerrepræsentationen har vedtaget, at budgettet til skoler med KKFO udmeldes i 3 delrammer:

- En til skolens almindelige undervisningsvirksomhed
- En til KKFO'ens virksomhed
- En til ufordelelige fællesudgifter primært af bygningsmæssig karakter

Delrammen til KKFO'ens virksomhed svarer til budgettet for fritidshjem efter serviceloven.

Skolebestyrelsen kan i samråd med forældrerådet ansøge Uddannelses- og Ungdomsforvaltningen om at overføre uforbrugte driftsmidler mellem de 3 delrammer.

7. Personaleforhold

KKFO'en får udmeldt en personalenormering, der svarer til fritidshjem efter serviceloven. Personalenormeringen i KKFO for børn med særlige behov beregnes ud fra børnenes særlige vanskeligheder.

8. Åbningstid

KKFO'ens daglige åbningstid fastsættes af Københavns Kommune. Ændringer i den daglige åbningstid skal meddeles med rimeligt varsel. KKFO'en har åbent hele dagen på skolefridage

9. Forældrebetaling

Forældrebetalingens størrelse fastsættes af Borgerrepræsentationen og følger Københavns Kommunes takst for ophold i fritidshjem oprettet i henhold til serviceloven.

Socialministeriets bekendtgørelse om forældrebetaling for ophold i dagtilbud for børn gælder også for KKFO, for så vidt angår reglerne om søskenderabat, økonomiske og socialpædagogiske fripladser.

Forældrebetalingen for ophold i KKFO for børn med nedsat funktionsevne følger ligeledes reglerne i Socialministeriets bekendtgørelse.

Forældrebetalingen opkræves centralt.

10. Skoleskemaet

Af hensyn til KKFO'ens åbningstid skal skolebestyrelsen sikre, at undervisningen for elever i børnehaveklasse til og med 3. klasse begynder i 1. lektion.

11. Ledelse

Skoleinspektøren har den pædagogiske og administrative ledelse af skolen, herunder KKFO-tilbuddet, og KKFO-lederen har den daglige ledelse af ordningen.

KKFO-lederne indgår som medlemmer af skolens samlede ledelse, og ledelsesfunktionerne skal foregå i et tæt samarbejde for at sikre, at KKFO'erne og skolen tilsammen på hver sin måde og inden for hvert sit virkefelt medvirker til at opfylde folkeskoleloven, de af Borgerrepræsentationen fastsatte overordnede mål og rammer og øvrige målsætninger. De skal samtidigt følge de principper og mål, som skolebestyrelserne har fastsat for den enkelte skole.

12. Kompetenceforhold

Skoleinspektøren har det administrative og pædagogiske ansvar for KKFO-ordningen, medens skolebestyrelsen varetager tilsynet med KKFO-ordningen, godkender budgettet m.v.

Til at varetage kontakten til forældrerådet kan skolebestyrelsen udpege et forældrevalgt medlem af skolebestyrelsen til at deltage i forældrerådets møde.

KKFO-lederen varetager den daglige administrative og pædagogiske ledelse under ansvar over for skoleinspektøren.

13. Tilsyn

Tilsynets omfang følger principperne for tilsyn i fritidshjem oprettet efter serviceloven.

Bekendtgørelsen om tilsynet med folkeskolens elever i skoletiden finder ikke umiddelbart anvendelse.

Personalet i KKFO'en skal føre kontrol med børnenes fremmøde. Forældrene er forpligtet til at give personalet besked om fravær.

14. Udviklingsplaner/Årsplaner

I KKFO'en udarbejdes hvert år en årsplan, der følger skoleåret/ kalenderåret.

Årsplanen udarbejdes af KKFO-personalet i samarbejde med forældrerådet.

Årsplanen beskriver de pædagogiske principper, mål og indsatsområder, der er for det daglige pædagogiske arbejde med børnene samt forældresamarbejdet. Ud over disse indsatsområder beskrives planer for økonomi og budget, samarbejdet med eksterne samarbejdspartnere, personalepolitik samt udvikling af denne.

Som bilag til årsplanen udarbejdes en udviklingsplan for den lokale samtænkning med indskolingsområdet. Her beskrives:

- strukturen for det lokale samarbejde
- samarbejdsrelationen mellem pædagoger og lærere
- hvordan den fælles lokaleudnyttelse kommer til udtryk
- hvordan det fælles samarbejde med forældrene udfolder sig

Udviklingsplaner for den lokale samtænkning indsendes til Uddannelses- og Ungdomsforvaltningen en gang om året.

15. Projekt-/arbejdsgrupper

KKFO-medarbejderne skal være repræsenteret i skolens forskellige projekt- eller arbejdsgrupper, hvor det er naturligt i forhold til deres arbejdsopgaver. Det gælder først og fremmest skolens udviklingsgruppe, som bl.a. har ansvaret for udarbejdelse af en udviklingsplan, der også omfatter KKFO.

Hvis skolen har et indskolingsråd eller lignende, skal KKFO-medarbejdere have plads dér.

KKFO's medlemskab af Pædagogisk Råd indebærer, at dets medlemmer har ligeberettiget adgang til skolens forskellige projekt- eller arbejdsgrupper.

16. Ansættelse/afskedigelse af personale i KKFO

Med hensyn til ansættelse og afskedigelse af personale henvises til Københavns Kommunes almindelige regler herom samt de af Uddannelses- og Ungdomsforvaltningens HSU fastsatte bestemmelser om ansættelse og forfremmelse.

17. Samarbejdsudvalg

Oprettelse af samarbejdsudvalg sker efter Københavns Kommunes samarbejdsudvalgsbestemmelser. Iflg. § 13 skal der oprettes samarbejdsudvalg, når der i institutionen er beskæftiget mindst 25 medarbejdere.

Lokaludvalg skal oprettes, når der i en afdeling til stadighed er beskæftiget 25 medarbejdere eller flere.

I institutioner, hvor der beskæftiges færre end 25 medarbejdere, oprettes der samarbejdsudvalg, såfremt ledelsen eller personaleorganisationerne stiller forslag herom.

Hvor der ikke oprettes samarbejdsudvalg, skal ledelsen og medarbejderne finde frem til andre samarbejdsformer, der tilgodeser et samarbejdsudvalgs formål og arbejdsopgaver.

Det vil være hensigtsmæssigt at oprette et fælles samarbejdsudvalg for den pågældende institution. Beslutning træffes lokalt i overensstemmelse med ovenstående regler.

18. Støttepædagogressourcer

Tildeling af støttepædagogtimer til KKFO'en tildeles efter samme principper som ved fritidshjem oprettet efter serviceloven.